

No 264.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. św. Odona P.
Niedz. św. Stanisława K.
Pon. św. Feliksa W.
Wt. św. Alberta B.
Sr. św. Cecylii P. M.
Czw. św. Klemensa P.
Piąt. św. Jana od Krzysa.

Wschód słońca: godz. 7 m. 29
Zachód słońca: godz. 4 m. 01
Dług. dnia: godz. 8 m. 32
Ubyło dnia: g. 8 m. 13

Cena prenumeraty:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k.
Półrocznie " 3 " --
Kwartalnie " 1 " 50
Miesięcznie " " 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie " 3 " 70
ZAGRANICĄ:
Miesięcznie " 1 " 10

Redakcja

w Łodzi,

ul. Przejazd № 3.

Nr. telefonu 593.

ROZWIÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Sobota, dnia 18 listopada 1911 roku.

Kantary: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Fabianicach u p. Teodora Minko; w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZEN: „Nadesłane“ przed tekstem 50 kop. za wiersz pet. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. **Małe ogłoszenia** po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 1/2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. **ARTYKUŁY** bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3 — 4-ej po południu.

Zarząd

Towarzystwa Akc. Elektrowni Zgierskiej ma zaszczyt zawiadomić Sz. P. Akcjonariuszów, iż druga rata na Akcye II-ej Emisji jest płatna 18-go b. m. Raty wpłacać można w Banku Handlowym w Łodzi i we Wzajemnym Kredycie w Zgierzu.

3687

Teatr Popularny

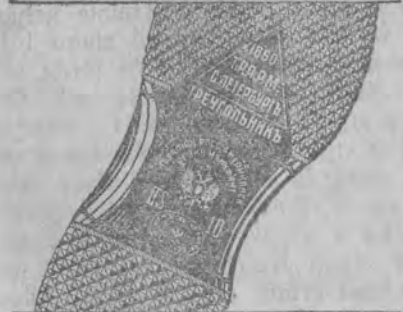
Dziś o 8 m. 15 w. „Kobieta bez znaczenia“ O Wild’ego
Jutro o 3 po poł. „Góra Radziwiłł“ w 6 aktach
Jutro o 8 m. 15 w. „Kobieta bez znaczenia“ w 4 aktach.

Konstantynowska 16.

The Bio-Express, Zielona 2.

Dziś i jutro Nowy Aktualny Program.

KALOSZE

TREUGOLNIK

—32156—

Znakomity środek odżywczy

REFIR K. ŻYCKIEGO
poleca
apтека W. DANIELECKIEGO.
Łódź, Piotrkowska 127, tel. 12-93. 420r

50% oszczędności opalu,
usuwa wilgoć
patent. MULTIPLIKATOR OGRZEWANIA
Dr. W.P. Klobukowski, inż.-chem., Warszawa, Jerozolimska 71

RAZIMIERZ OSSOWSKI inżynier i obrońca patentowy.
BIURA PATENTOWE.
PETERSBURG — Wozniesiński Prospekt № 20.
BERLIN — Postdamerstr. № 5. 519-28

CORRIDA
PARFUM/ULTRA PERSISTANT
ED. PINAUD 15 PLACE VENDOME
PARIS
2499-8

Walki o morze.

Oddawna morze, jako czynnik polityczny, doniosłą odgrywa rolę w życiu narodów, z rozwojem zaś środków komunikacyjnych znaczenie morza dla państw współczesnych stało się warunkiem ich bytu politycznego i ekonomicznego rozwoju.

To też staranie o dostęp do morza o panowanie nad oceanami było i jest osią zabiegów politycznych wszystkich państw i państwów, a obecnie treścią polityki wszechświatowej.

Walka o dostęp do morza stanowiła najważniejsze zadanie Rzeczypospolitej polskiej, a jej przegranie usunęło Polskę z rzędu wielkich mocarstw Europy.

Państwo Jagiellonów, obejmujące znaczne terytoria i przeobrażające się z monarchii średnio-wiecznej w nowoczesną monarchię konstytucyjną, toczyło długie i krwawe boje o dostęp do morza i panowanie nad niem.

Przez długie wieki morze Śródziemne było widowiską, na której odbywał się głównie handel, około którego skupiały się zabiegi państw ówczesnych.

W wiekach XVI i XVII Baltyk stał się osią polityki państw europejskich. Na morzu Baltyckim skrzyżowały się interesy Polski, Szwecji i Danii, ku niemu skierowały się zabiegi Angli, Francji, Niderlandów i Cesarstwa Niemieckiego.

O dostęp do Baltyku dobijała się Rosya, nad tem morzem powstał związek miast hanzeatyckich.

Skutkiem usadowienia się krzyżaków w Prusach państwo polskie zostało odcięte od morza. Od chwili jednak połączenia się Polski z Litwą i zrodzenia się ambicji mocarstwowych w dziedzinie Jagiellonów Rzeczpospolita Polska żywiołowo dążyła ku morzu. Zwycięstwo grunwaldzkie było nie tylko odparciem fali germańskiej, pochłaniającej ościennne narody, ale nadto dążeniem do zawładnięcia wybrzeżem morskiem, do otwarcia dla Polski drogi w świat szeroki.

Pokój toruński, zawarty w roku 1460, przyłączył do Polski Prusy królewskie wraz z Gdańskiem i dopiero od tej daty Polska stawała zaczęła w rządzie wielkich mocarstw i przeżyła najświetniejsze swoje czasy. Ale ku morzu dążyły Dania i Szwecya, dążyła Rosya. O panowanie więc nad Baltykiem rozpoczął się okres wojen, toczonych przez następców Jagiellonów. O morze Baltyckie walczył król szwedzki Gustaw Adolf, o panowanie nad niem toczyły się boje ze Szwecyą i Rosyą. Walka o morze stanowiła i stanowi jedno z najważniejszych zadań politycznych Rosyi, którą dopiero Piotr Wielki przez opanowanie wybrzeży Baltyku i ustanowienie tam stolicy państwa pchnął na szerokie tory polityki wielko-mocarstwowej.

Jego następcy dążyli już wytrwale ku morzu, a następnie ku opanowaniu cieśnin, łączących je z morzem Śródziemnym, ku opanowaniu Konstantynopola.

Walki z Turcyą, wojna krymska, słowem cała polityka Rosyi na Wschodzie europejskim, to tylko dążenie do opanowania morza, do zdobycia drogi w szeroki świat, na oceany.

Doznawszy zawodu na blizkim Wschodzie, Rosya przerzaca się na Wschód daleki, ku wybrzeżom oceanu Spokojnego. Usiłuje zdobyć niezamierzające porty azyatyckie. To wywołuje wojnę z Japonią z jej następcami.

Oryginalny wzór

Wystarczy jedna kropla do perfumowania się

wszystkich kropli bez alkoholu

ILLUSION DRALLE
WŁATARNI MORSKIEJ

kwiatowa esencja bez alkoholu ILLUSION DRALLE w łatareni morskiej nasładowuje do zupełnego złudzenia zapach kwiatów.

3531

W czasach dzisiejszych toczą się już walki o panowanie nad oceanami, a podział całego globu ziemskiego, a wyrazem tych walk są starcia Rosyi z Japonią o Koreę, Rosyi z Anglią o Persję, Francyi z Niemcami o Maroko, wreszcie Turcyi z Włochami o Trypolis i zarysowujące się coraz wyraźniej starcie Włoch z Austro-Węgrami o morze Egejskie.

Na oceanach wszelako dotychczas prawie niepodzielnie panuje Wielka Brytania, do współzawodnictwa z którą coraz to intensywniej i śmielej staje Niemcy. Walka też między temi potencjami jest nienniknioną i to walka stanowcza, decydująca. Od rezultatów tej walki zależy przyszłość mocarstwowa Wielkiej Brytanii i przyszłość Zjednoczonych Niemiec. Obaj przeciwnicy gotują się do niej latami całemi w dokładnem zrozumieniu całej doniosłości tego boju dla przyszłych ich losów.

Stan.

Nowa ustawa o wojskowości i przepisy przechodnie.

Jak wiadomo, w Izbie Państwowej znajduje się na porządku dziennym rozważony już przez komisję obrony państwa projekt prawa o zmianach w ustawie powinności wojskowej, pod wieloma względami nowe wprowadzający zasady zarówno co do samego doboru do służby wojskowej, jak i co do jej odbywania.

Obecnie, w uzupełnieniu rzezonego projektu zasadniczego, ministerjum wojny złożyło do Rady ministrów projekt przepisów przechodnich, dotyczących wprowadzenia w życie nowego prawa o wojskowości.

Wedle brzmienia tych przepisów, nowe prawo o powinności wojskowej ma obowiązywać; 1) bądź od chwili zatwierdzenia i obwieszczenia, — o ile to nastąpi między 1 grudnia a 1 kwietnia, 2) bądź też od 1 grudnia, — o ile zatwierdzenie i obwieszczenie nastąpi między 1 kwietnia a 30 listopada (wszystkie daty według starego stylu).

Osoby, powołane do wojska na mocy przepisów dotychczasowej ustawy o powinności wojskowej, lecz jeszcze faktycznie do służby nie przyjęte, a w urzędach powinności wojskowej stojące przed 15 września w roku pierwszego poboru, odbywanego na nowych zasadach, podlegają mocy prawa dotychczasowego. Natomiast osoby, stojące w urzędach wojskowych po rzezonem terminie, podlegać będą przepisom nowej ustawy. Od tej reguły ogólnej mają atoli zachodzić niektóre wyjątki, a mianowicie: 1) osobom, które w czasie pierwszego poboru, dokonywanego wedle nowej ustawy, mieć będą otrzymane na zvsadach obecnych odroczenia dla ukończenia nauk, termin odroczenia będzie przedłużony; 2) też same osoby mogą zmienić obrany przez się poprzednio sposób spełnienia powinności wojskowej, lecz powinny o tem zawiadomić władzę na dwa miesiące przed poborem tego roku, w którym kończy się im termin odroczenia; 3) z chwilą wprowadzenia w życie nowego prawa przyjmowanie ochotników na zasadzie dotychczasowych przepisów ustawy powinności wojskowej ustaje; 4) osoby, uwolnione od służby wojskowej ze względu na rodzaj swoich zajęć, jeśli zajęcia te porzucają po 15 września w roku pierwszego poboru na zasadach nowego prawa, a przed upływem pięciolecia sprawowania rzezonych zajęć, będą pociągnięte do służby wojskowej przy najbliższym poborze następnym; 5) wreszcie wszystkie osoby, powołane do wojska na zasadzie przepisów 1897 roku, w razie uchylecia się od powinności wojskowej, będą karane na mocy nowych przepisów, niezależnie od tego, kiedy je do służby czynnej przyjęto.

Ustawa powinności wojskowej tak żywo obchodzi szerokie sfery ludności, że pośpieszyliśmy skwapliwie z przytoczeniem powyższych informacji o sposobie pogodzenia nowozamierzonych w tej materji przepisów z dotychczasowymi.

Jednocześnie godzi się przypomnieć, że uchwalony już przez komisję obrony państwa w Izbie Państwowej tekst nowej ustawy o powinności wojskowej wprowadza następujące zmiany ważniejsze; 1) do wojska powoływani będą wszyscy młodzieńcy, którzy w ciągu roku kończą lat 21, nie zaś, jak obecnie, ci tylko, którzy

2979-42

przed d. 1 (14) października tegoż roku lat 21 ukończyli; 2) pobór odbywać się ma między 1 (14) listopada, nie zaś, jak obecnie, między 15 (28) października a 15 (28) listopada; 3) w razie nadzwyczajnych okoliczności wojennych pobór może być przyspieszony, o czem obecna ustawa wcale nie wzmiankuje; 4) obecna ulga 2-go rzędu znajdzie zastosowanie jedynie w wypadkach, gdy ojciec popisowego ma lat 50, a bracia popisowego nie doszli lat 15 (zamiast lat 18, wskazanych w obecnej ustawie podług art. 38 i 39); jeżeli zaś ojciec nie ma lat 50, a bracia popisowego nie mają lat 15, naowczs projektuje się dla popisowego ulga 3 rzędu; 5) przewiduje się nowy powód odroczenia służby wojskowej ze względów rodzinnych, mianowicie; do czasu dojścia młodszego brata popisowego do lat 18, jako też do czasu powrotu starszego brata popisowego z czynnej służby wojskowej; 6) popisowych żydów wolno brać do wojskanawet przy posiadaniu ulgi 1 rzędu, o ile tylko dla zapelnienia określonego kompletu żydów-popisowych zabraknie kompletu popisowych bez ulg lub z ulgami 2 i 3 rzędu (jest to właściwie powtórzenie i ustalenie zasady, istniejącej już obecnie w uwadze do art. 174 ustawy powinności wojskowej); 7) ze służby czynnej zwalniani będą przed terminem żołnierze dziecni, w razie zgonu żony; 8) wychowankom szkół średnich służyć będzie odroczenie służby wojskowej aż do lat 25 zamiast, jak obecnie, do lat 22; 9) wszyscy popisowi, którzy ukończyli szkoły wyższe i średnie, albo progimnazja 4-roklasowe, pełne szkoły miejskie, szkoły rolnicze, felczerskie i niektóre inne, służyć będą w wojsku trzy lata, bez względu na rodzaj broni; przyczem, w szczególności osobom, które ukończyły szkoły wyższe lub średnie, termin ten skróci się do lat dwóch, jeśli w czasie służby złożą egzamin na stopień podchorążego; wszyscy inni popisowi, t. j. bez wykształcenia lub z wykształceniem tylko niższem, mają mieć termin służby czteroletni.

Nowe prawo o powinności wojskowej, przyjęte już przez komisję Izby, ulegnie zapewne przeróbkom w pełnej Izbie i w Radzie Państwa tembardziej, że w szczegółach znacznie się różni od pierwotnego projektu rządowego.

Wojna w powietrzu.

Od dłuższego już czasu wszystkie mocarstwa świata coraz pilniejszą poświęcają uwagę rozwojowi żeglugi powietrznej, upatrując w niej, niewątpliwie słusznie, nowy, niezmiernie ważny środek wojenny. O balony motorowe, aeroplany i działa przeciw statkom powietrznym starają się wynalazcy wojskowi. Prócz tego armia korzysta też licznie ze zdobyczy, osiągniętych przez wynalazców, którzy w pracach swoich nie uważali bynajmniej na służbę wojenną. Coraz częściej donoszą pisma o znacznych sumach, przeznaczonych przez zarządy armii na zakupno i doskonalenie floty powietrznej; w rządzie współzawodników stają nawet państwa Dalekiego wschodu i Bałkanu. Niedawno dopiero postanowiła Japonia zakupić szereg aparatów dwupłaszczyznowych Wrighta, w Serbii koła wojskowe zainteresowały się żywo wzlotami zaproszonych umyślnie awiatorów. Nie mówimy już o państwach środkowo-europejskich, gdzie praca w tym kierunkuwa bez przerwy.

I coraz bliższa wydaje się przyszła „wojna w powietrzu”. Tak blizką, że zaczyna już zajmować wybitne osobistości z kół wojskowych Europy. Niedawno poświęcił temu uwagi jeden z generałów austriackich, Leopold Schleyer. W dłuższym artykule zajmuje się on wojskowym znaczeniem balonów motorowych i aeroplanów i do-

chodzi do bardzo ciekawych rezultatów, które zasługują na powtórzenie.

Balony motorowe nadają się, zdaniem autora, w pierwszym rzędzie do służby wywiadowczej, zwłaszcza gdy chodzi o przeciwnika znajdującego się jeszcze w znacznej odległości, i do przenoszenia ważnych wiadomości i rozkazów własnej armii, rozproszonej na ogromnych obszarach. Ważnem jest to, aby podróż balonu nie rozpoczynała się nazbyt daleko od własnych granic, bo w ten sposób balon może wyzyskać całą swoją zdolność działania, a ponad krajem nieprzyjacielskim manewrować stale w odpowiednich wysokościach. Służba wywiadowcza może mieć cel podwójny; mianowicie stwierdzenie gdzieś obecności nieprzyjaciela, lub stwierdzenie jego nieobecności.

Nie są to łatwe zadania. Aeronauci (lotnicy) muszą przede wszystkim liczyć się z działami (armatami) wroga, do powodzenia wyprawy niezbędne jest zaopatrzenie balonu w aparaty do telegrafowania bez drutu. Obecnie iskry elektryczne nie grożą już niebezpieczeństwem zapalenia gazu balonowego. Aparaty są zaś niezbędne, gdyż armia nieprzyjacielska, zauważwszy balon dłużej w pobliżu niej krążący, z pewnością skieruje ku niemu ogień swych dział. Zagłada balonu mogłaby udaremnić cały wynik jego wyprawy, podczas gdy telegrafem bez drutu można po dać wiadomości nawet w razie grożącego już niebezpieczeństwa. Ponieważ wywiad musi trwać dłużej, aby zebrać dostateczną ilość szczegółów, więc nadają się do niego tylko balony o znacznej zdolności działania.

Przy oblężeniu twierdz balony mogą oddawać doskonale usługi zarówno oblegającym, jak oblężonym. Pierwszym umożliwiają rozpatrzenie się w fortyfikacjach, a nawet sfotografowanie pewnych szczegółów obwarowań, poznanie sił zamkniętych w twierdzy, oraz ilości armat, prócz tego umożliwiają rzucanie z góry torped w określone ściśle punkty, więc w budynki publiczne, arsenały i t. p. i szerzenie popłochu. Oblężonym oddają podobne usługi, umożliwiając im prócz tego porozumiewanie się z własną armią. I tu oczywiście wynik jest zależny w pierwszym rzędzie od tego, czy przeciwnik posiada działa do ostrzeliwania balonów.

W wojnie na morzu pozwala balon motorowy wykryć miejsca, gdzie gromadzi się flota nieprzyjacielska, umożliwia zaatakowanie jej także z góry, oglądanie fortyfikacji nadbrzeżnych i t. p. wreszcie nawet stwierdzenie czy nieprzyjaciel posiada statki podwodne, które z tak znacznej wysokości można zobaczyć pod powierzchnią morza.

Zazwyczaj punkty komendy są połączone z sobą za pomocą telegrafu i tą drogą wszelkie wiadomości i rozkazy mogą być najszybciej przesyłane. W razie jednak przerwania tych połączeń, balon może oddać doskonale usługi, dzięki temu, że jest niezależny od stanu i kierunku dróg, jak n. p. samochód, i że może obrać najprostszą drogę w linii powietrznej. O ile zaś unosi się ponad własną armią i zajętem przez nią krajem, nie potrzebuje wlatywać zbyt wysoko, co pozwala mu przez dłuższy czas utrzymywać się w powietrzu. I jeżeli poruszać się będzie tylko z szybkością 10 metrów na sekundę, to w ciągu trzech godzin może przenieść rozkazy części armii, odległej o 100 kilometrów.

Nowem zupełnie zastosowaniem balonu motorowego może być użycie go do rewii wojsk. Dowódca, przeleciawszy balonem ponad swoją armią szybciej i łatwiej może rozeznac jej rozstawienie, aniżeli na podstawie otrzymanych raportów. A jeżeli jeszcze przeciwnik nie rozporządza działami do ostrzeliwania balonów i można także odbyć z góry przegląd jego sił, to wynik tego musi niemało zaważyć przy zbrojnym starciu obu armii.

Jeszcze lepiej jednak nadają się do celów wojennych aeroplany. Przede wszystkim posiadają one ogromną chyżość ruchu, już dzisiaj przekraczającą 100 kilometrów na godzinę. Powtórzenie można z ich pomocą wznosić się na wysokości, które balon trudno osiąga, nie narażając się na ogromną stratę balastu. Ważnym jest również drobny rozmiar aparatów, wskutek czego ostrzeliwanie ich przez przeciwnika jest niezmiernie trudne i mało ma widoków powodzenia. Wreszcie ciężar aparatu jest bardzo mały, a koszt ruchu również niewielki. Każda komenda musi jednak posiadać przynajmniej dwa aparaty,

aby w razie zepsucia się jednego drugi był natychmiast gotowy do użytku.

W dalszym ciągu swych wywodów oblicza generał Szleyer koszt zaopatrzenia armii w balony motorowe i aeroplany i dochodzi do wniosku, że suma potrzebna na dwa balony i przenośną halę balonową, wystarcza na wyposażenie armii w 28 aeroplanów i 56 dział przeciwbalonowych. Do przewozu balonów, hali i aparatów do wytwarzania gazu potrzeba około 1000 wozów, podczas gdy do obsługi aeroplanów wystarczy już 100 wozów. To wszystko przemawiałoby więc raczej za aeroplanami niż balonami. O ile więc aeroplany zostaną jeszcze udoskonalone do tego stopnia, że ryzyko podróży nimi się zmniejszy, muszą niebawem wyprzeć balony.

Z TAJEMNIC OCHRANY.

„Nowoje Wremia” zamieszcza za pismem paryskim „Buduszcznost” listy do Burcewa, pisane przez prowokatora Zubatowa, a będące usprawiedliwieniem się swoich wspomnień o nim które drukował w roku 1906 w „Byłoje” rewolucjonista Goc, znający dobrze Zubatowa.

Burcew długo korespondował z Zubatowem, zanim otrzymał od niego te listy.

„Zubatow—pisze „Nowoje Wremia” — pretenduje na rolę ojca konstytucji rosyjskiej”. Zubatow pisze o Trepowie, że „on jest inicjatorem Dumy państwowej, autonomii wyższych zakładów naukowych i t. d. On jest moim uczniem politycznym, moim alter ego, moim wiernym przyjacielem... Począwszy od roku 1893 pracowałem już w zupełnym zespoleniu z departamentem policyi”. Zubatow „zaszedł daleko” w stosunkach z Trepowem. On wkrótce zszedł się blisko z generał-gubernatorem. Byłem w łasce w Petersburgu i zajęliśmy się „przemianą wartości”. „Wypadki podsunęły sprawę robotniczą. Napisałem o tem ogromny raport. Trepow chodził z nim przez cały tydzień, potem wykroił z raportu notatkę... Myśli raportu stały się jego myślami, mówił o nich wszędzie, szczególnie w wyższych sferach”. „Wyrobiliśmy pogląd na sprawy studenckie. „Dobraliśmy się potem do poglądów na samowładztwo i wolność polityczną, zajmując się nie tyle statyką ile jego dynamiką”. „Będąc w Petersburgu, Trepow pozostał wierny opracowanym zasadom”...

Jeszcze jeden wyjątek z listu Zubatowa:

„Zatrąłem swojemi wątpliwościami wielu dobrych ludzi na wyżynach drabiny administracyjnej i oni pozostali wierni swemu sumie-

niu w ich dalszej służbie. Trepow, ks. Świątopelk Mirski, hr. Witte stali się źródłami dziś (1909) przeżywanego ruchu”.

„Birż. Wied.” dodają do tych zwierzeń jeden tylko wyraz:

„Udiwitelno!”..

„Riecz” donosi, że prowokator Bolesław Brodzki zwrócił się do ministrów sprawiedliwości i spraw wewnętrznych z prośbą o jawny sąd nad nim oraz o rozpatrzenie niektórych procesów politycznych, powstałych wskutek jego prowokacji. Jak wiadomo wśród tych procesów jest proces posłów drugiej Dumy, skazanych na katorgę. Niektórzy ze skazanych już pomierali w więzieniach.

„Riecz” notuje, że pod Nr. 53875 Brodzki otrzymał od ministerjum odpowiedź „czysto odmowną”.

Polska Macierz szkolna w Petersburgu.

D. 12 b. m. odbyło się walne zgromadzenie polskiej Macierzy szkolnej w Petersburgu z udziałem nader nieznanego odsetka, bo z ogólnej liczny 650 członków obecnych było na zebraniu zaledwie 56, t. j. 8%.

Posiedzenie zagalł prezes zarządu, profesor Ptaszycki, poczem powołano jednogłośnie na przewodniczącego mecenasa Olszamowskiego; sekretarzem był p. Łempicki.

Obrodowano nad projektem nabycia na własność domu, w którym mieści się szkoła „Macierzy”.

W sprawie tej przemawiali pp.: Połoński, Minkiewicz, Marchwie, mec. Olszamowski, i ks. Akko i Barylski.

Po wyczerpującej dyskusji przyjęto wniosek następujący:

Ogólne zebranie upoważnia zarząd i radę nadzorczą do pertraktowania o kupno domu, który uzna za odpowiedni, oraz do zaciągnięcia pożyczki, jeżeli okaże się tego potrzeba.

Na miejsce ustępujących członków zarządu powołano pp.: Barchwica, Połońskiego, Łempickiego i Hoskowskiego; do rady nadzorczej weszli pp.: H. Galezyński, Nowakowski, Ruszkowski, Szwykowski; do komisji pedagogicznej — pp.: M. Kłokocka, Bandouin de Courtenay, Fiedorowicz, Adamowicz, Hattowski, Kołaszewski, Korabiewicz, Ptaszycki; do komisji finansowej — pp.: M. Kłokocka, Rummel, Rodziewicz, Lenczewska, oraz W. Minkiewicz, Mierzwiński, J. Olszamowski, Sawicki.

nie, powiadam, nie było tak ważnego, jak mowa Kokowcewa w Dumie państwowej. Na nią były zwrócone wszystkich uszy, wszyscy chcieli ją najrychlej usłyszeć, gdyż od niej miały zależeć dalsze losy walki z bandytyzmem, i poprawa gospodarki miejskiej i nieomal przyszłość 150-milionowego narodu.

Przyznać musimy, że mowa wypadła świetnie.

Wprawdzie moi przyjaciele nie tego się spodziewali... I lewica i prawica na coś innego liczyły, i ta i tamta wyszła z pewnym niesmakiem. Ba, nawet sam pan Paryszkiewicz raczył zauważyć, że jakkolwiek nowy premier przyrzekł słuchać rad i wskazówek nacyonalistów, to jednakże tam za pazuchą miał coś, co tak trzeszczało, jakby piasek w zębach.

Nie jestem politykiem, nie znam się na tych zwrotach wykwiutnego dyplomaty i przebiegłego posła nacyonalisty, ale zastanówcie się państwo, czy może być coś racjonalniejszego nad ten ustęp w mowie premiera Kokowcewa, który poniżej przytoczę:

„Gdy te prawonadania nie utraciły znaczenia, nie zatępiły się z powodu historycznego zapomnienia lub nieuwagi ludzkiej, to czemuż te trzy miliony ludności fińskiej mają zupełnie prawo do korzystania z całej wolności obywatelskiej, ze wszystkich praw politycznych na przestrzeni całego Imperyumu Rosyjskiego, tymczasem 150 milionów ludności Rosyi nie mogą korzystać z tych samych praw w granicach drobnej części tej samej niepodzielnej Rosyi, nie otrzymawszy na to osobnego pozwolenia od tamtejszych instytu-

Z KROLESTWA

S. p. Paweł Kotowski. We środę d. 15 b. m. zmarł na Jasnej Górze inżynier budowniczy s. p. Paweł Kotowski, pod którego kierunkiem była budowana nowa wieża Jasnogórska i Stacye Męki Pańskiej, oraz urządzono plantacye w obrębie klasztoru i t. p.

Zmarły jako zdolny inżynier, angażowany był przez głównego inżyniera odbudowy wieży p. Szylera. Mozolna, z wysiłkiem prowadzona praca fatalnie odbiła się na organizmie s. p. Kotowskiego, który przeżył zaledwie lat 37.

Zarząd klasztoru w uznaniu zasług, położonych przy budowach klasztornych, zajął się jego pogrzebem.

Z LITWY I RUSI.

Skazanie księdza. Dnia 15 b. m. wileński sąd okręgowy rozpoznawał sprawę proboszcza kościoła drujskiego, w pow. dziśnieńskim, ks. Lachowicza, oskarżonego o udzielenie w r. 1908 słu- bu włościaninowi Wieliczce, wyznania katolickiego, z włościanką Mazurówną, wyznania prawosławnego. Z rozpraw sądowych widać, że Mazurówna złożyła gubernatorowi podanie o przejściu na katolicyzm, lecz prośba jej przez rząd gubernialny została odrzucona, rzekomo z powodu niepełności petenki, co, jak widać z dokumentów, z rzeczywistością się nie zgadza. Obronca w Łapiu zwrócił uwagę sądu że, wedle okólnika ministra spraw wewnętrznych, po złożeniu oświadczenia o przejściu z jednego wyznania na drugie należy czekać dni 30. A w danym wypadku czekano daleko dłużej, ponieważ podanie zostało złożone d. 27 września (10 października), a małżeństwo było zawarte d. 21 listopada (4 grudnia) i odmowę otrzymano zaledwie po ślubie.

Wyrokiem sądu ks. Lachowicz został skazany na 100 rubli grzywny i na zawieszenie w pełnieniu obowiązków na przeciąg 2-ech miesięcy.

Wiadomości zamiejscowe.

Obchód jubileuszowy „Harmonii” berlińskiej

Z okazji 15-letniego swego istnienia, urządziła „Harmonia” berlińska w sobotę ubiegłą uroczysty obchód, zamykający okres bardzo wydajnej działalności artystyczno-społecznej tego

cy lub nie pozyskawszy praw w drodze prowadawstwa miejscowego.

Za taki ustęp nawet prawica i centrum nie nagrodziły premiera oklaskami.

Dlaczego? Nie rozumiałem i długo zastanawiałem się nad tem, dlaczego nie posypały się rzęsiście oklaski. Wobec tego począłem robić najrozmaitsze porównania.

I tak: jeżeli ja pójdę w gościnę do sąsiada i dostanę tam na kolację pieczeń cielęcą, czy, gdy mnie ten sąsiad odwiedzi, mam mu za to postawić nagotowanych ośrąb?

Nie, panowie, tak być nie może. Ja powinienem temu sąsiadowi dać nie tylko swiartkę cielęcą, ale jeszcze leguminę kremową i czarną kawę...

Tak myślałem, a ja wam mówię szczerze, co myślę. Ale przyznać się też muszę, że po dłuższych debatach przytoczone wyżej porównanie nie wydało mi się dosyć trafnem. Szukałem więc innego i tym razem nasunęło mi się ono:

Jestem zamożnym człowiekiem, posiadam olbrzymi zamek i służby wiele i zasobów sporo i mosty zwodzone i własnych żołnierzy i paziów i księżniczki na dworze. Słowem bogactwo kapie, jak słuź z zakatarzonego nosa!

Na wprost tego pałacu stoi chata uboga, mieszkają w niej biedni rybacy, życie ich skromne, ubiór choć chędogi, ale ubogi.

Pau od czasu do czasu otwiera podwoje zamczyska i pozwala z tych chat rybackich zaglądać do swoich ogrodów, nie jeden nawet rybak, gdy trafi na dobry humor pański, dostanie garść owoców od wielkiego rycerza...

To wszystko prawda.

KRONIKA TYGODNIOWA.

Mysl Fredry. — Co w ubiegłym tygodniu największą budziło ciekawość. — Kierownicy polityczni. — Fryderyk Wielki i jego szkoła. — Ważnienie. — Do gruntowniejszej pracy.

I nie wódz nas na pokuszenie
Ojców moich Wielki Boże...
Skoro wstąpił w progi moje,
Włos mu z głowy spaść nie może.

Gdyby Fredro nie pozostawił nic więcej, prócz paru tych słów, wypowiedzianych w „Zemście za mur graniczny” przez Cześniaka, mógłby być pewny, że pamięć o nim nigdy nie zaginie.

Bo w tych słowach mieści się głęboka charakterystyka duszy ludzkiej, która, mimo najróżniejszych niedokładności człowieka, ma pierwiastek piękny, uczciwy i szlachetny.

Człowiek w uniesieniu rzuca się na przeciwnika i rozżarty—niejednokrotnie straszne popelnia morderstwo; lecz skoro zaciekłość ustąpi, żalobna zjawia się refleksya.

Rozżarty cześniak na sąsiada, chowa miecz do pochwy i woła:

Skoro wstąpił w progi moje,
Włos mu z głowy spaść nie może!

Najważniejszym momentem ubiegłego tygodnia nie był bandyta, oblegany na Zielonej ulicy, ani powiększenie policyi łódzkiej o dwa cyrkuly, ani narada nad walką z brzydkim bandytyzmem, ani wreszcie posiedzenie komisji sanitarnej dla walki z ospą, która to walka dawno powinna była znaleźć się na porządku dziennym w Łodzi,

najstarszego w Berlinie polskiego stowarzyszenia „Harmonii”.

Udziałność tę zobowiązał w pięknym przemówieniu przez „Harmonii” p. Dybicki. Dowodem wysokiego poziomu artystycznego, na jakim stoją produkcje „Harmonii”, jest cały szereg najwyższych odznaczeń, jakie zdobyła w ostatnich zwłaszcza czasach pod dyrekcją Adama Dołyckiego, prawdziwego, o poważnym przygotowaniu muzycznym artysty.

Obchód rozpoczął chór mieszany (130 osób) odśpiewaniem podniosłego „Hasta” Ign. Kossobudzkiego. Zakończonem tej prawdziwie pięknej i żadnym rozdzwikiem nie zamąconej uroczystości była deklamacja mickiewiczowskiej „Ody do młodości” oraz efektowna „Pieśń o orle” F. Nowowiejskiego.

Skromna uczta, gromadząc następnie przy jednym stole kilkaset osób, jeszcze bardziej zespoliła dusze w gorącym umiłowaniu tego wszystkiego, co sercu polskiemu jest drogie i co miłować po stokroć należy, zwłaszcza w oderwaniu od swoich, na obczyźnie. Uwydatnił to należycie w swym toście członek honorowy „Harmonii”, p. Sokołowski.

Urowadzenie przez bandytów.

Z Konstantynopola donoszą, że o dwie godziny drogi od Samtumu, bandyci urowadzili poddanego austriackiego, polskiego inżyniera, inspektora salin i żądają wysokiego okupu. Urowadzony polski inżynier pochodzi z Galicyi i nazywa się Duplewski.

SKASOWANIE JEDWABNEGO SZNURA.

Jedną z większych zdobyczy, osiągniętych przez rewolucję chińską, jest skasowanie barbarzyńskich wyroków śmierci, których symbolem — był — sznur jedwabny. Każdy obywatel Niebieskiego Państwa mógł lada dzień spodziewać się, że z „pałacu” — tak nazywają w Chinach cesarską rodzinę — przybędzie do niego eunuch i wręczy mu narzędzie przymusowego samobójstwa... sznur, bez poprzedniego uprzedzenia, bez piśmiennego rozkazu. Gonic wręczał go z kilku „uprzejmymi” słowami, z pozdrowieniem cesarza, a obywatel obdarzony sznurem, wiedział, co mu uczynić należy. Nazajutrz eunuch zjawiał się znowu i z taką samą uprzejmością zapytywał o zdrowie odbiorcy jedwabnego sznura. Wiedzano zawsze, przez szpiegów, czy egzekucja została dokonana; w razie przeciwnym, wrzucano skazańca do więzienia i konfiskowano mu całe mienie. Niektórzy, uprzywilejowani, zamiast sznura, otrzymywali pigułkę z opium. Wiadomo, że młody cesarz Kwang-su, zmarły na kilka dni przed śmiercią cesarzowej wdowy Tsuski, otrzymał także taką wizytę eunucha, który mu wręczył i sznur i pigułkę, dając mu do wyboru, w jaki sposób ma życiu swemu kres położyć. Ponieważ Kwang-su wiedział, że śmierci

nie ujdzie, więc zajął pigułkę. Podobno i obecny odnowiciel Chin Juan-Shi-Kai otrzymał także — sznur jedwabny, lecz wazył się go odebrać, donosząc, że nie wie co z tem uczynić; dodał, że ma ostry miecz, którym potrafi przeciąć wszelkie sznury. Rząd, po raz pierwszy otrzymując taką odpowiedź, uląkł się, sznura już ponownie nie przesłał i pozwolił skazańcowi wyjechać... na kurację. Juan-Shi-Kai przyrzeczenie spełnił. Istotnie i faktycznie sznur mieczem przeciął.

S. p. Julja Simmlerowa.

Wczoraj zmarła w mieście naszym, w wieku lat 83, s. p. Julja Simmlerowa, wdowa po Józefie, znakomitym naszym malarzu.

Zmarła pochodziła ze starej bawarskiej rodziny von Hoeggensthalerów, posiadającej urzędy dworskie i wysokie rangi wojskowe, oraz pozostającej w ścisłych stosunkach zażyłości z panującą rodziną Wittelsbachów.

Wychowana na dworze Ludwika I-go, otrzymała wykształcenie nader staranne i wszechstronne, szczególnie w kierunku artystycznym, co nie pozostało bez wpływu dodatniego na znakomitą twórczość Józefa Simmlera, z którym poznała się podczas jego studiów w akademii monachijskiej. W domu zmarłej żeśrodkowywało się życie artystyczne Warszawy. Juliusz Kossak, Brandt, Gerson, Kostrzewski, Królikowski, Zółkowski, Komorowski i inni nasi wielcy malarze i artyści bywali częstymi jej gośćmi.

Po przedwczesnym zgonie ukochanego męża s. p. Julja cofnęła się w zacisze życia domowego, gdzie bez rozgłosu czyniła wiele dobrego, kojąc niejedną ból i ocierając niejedną łzę z oczu tych, którzy się do niej o pociechę i pomoc zwracali.

Ze zmarłą schodzi do grobu postać niepospolita, obdarzona wielkimi zaletami serca i umysłu, pozostawiając po sobie serdeczny żal tych wszystkich, którzy mieli sposobność do niej się zbliżyć.

Żgon s. p. Julji Simmlerowej okrywa żałobą rodziny Spiessów i Strasburgerów.

Artykuł nadany.

Szanowny panie redaktorze!

Raczył sz. pan na łamach swego poczytnego pisma zamieścić fakt niżej przytoczony, jako niepojęcie obowiązku jeżeli już nie społecznego, to obywatelskiego, wypływającego wprost z poczucia uczciwego człowieka.

Otoż przyznać musimy, że straż Bechcicka, utrzymywana wyłącznie kosztem właściciela, p. Stefana Tobiacelliego, jest prawdziwym dobrodziejstwem dla całej okolicy, bo na pierwszy od-

byłk lony, p. Tobiacelli, bez względu na porę dnia i pracy gospodarzei, rzeka najpilniejsze zajęcie, i pierwszy staje ze skuteczną zawsze pomocą. Zaświadczyć o tem może niejedna okolica miejscowa, a ostatecznie i sam Lutomiersk, dokąd w lipcu r. b. straż Bechcicka, przybywszy pierwsza podczas pożaru, dzielną swą pomocą, pod energicznym kierownictwem samego właściciela, ocaliła połowę miasta od płomieni, jak to sami mieszkańcy przyznali.

Ale, kiedy w ubiegłą niedzielę, t. j. dnia 13 listopada powstał w Bechcicach pożar, straż Lutomierska nie uznała za rzecz słuszną przybyć z pomocą, chociaż o pogorzeli wiadano w miasteczku.

Mniejsza o to, że mieszkańcy tameczni zapomnieli o wyświadczonej im przysłudze, ale to jest bardzo smutne, że instytucja takiej doniosłości, jak „straż ogniowa” nie rozbudziła w sobie dotychczas zrozumienia obowiązku społecznego oraz pojęcia swego zadania.

Pożar w Bechcicach ugasiła straż miejscowa, własna, przy współudziale właścian i straży Konstantynowskiej, ale postąpienia straży Lutomierskiej nie można zaliczyć do czynów etycznych, tem więcej, że to straż subsydowana.

Im ciemniej u nas, tem gorzej się dzieje, a to boli dotkliwie, że „ci ubodzy duchem” nie czują, ani braków swoich, ani potrzeby usunięcia tych braków.

Stały prenumeratorem, jeden z wielu bolejących nad smutną naszą ciemnotą.

14—XI 1911.

KALENDARZYK TERMINOWY

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dzień Zbysława. Jutro Drogomira. W poniedziałek Sędzimir.

TEATR POPULARNY. (Konstantynowska nr. 16). Dzień „Kobieta bez znaczenia” Oskara Wildego (po raz pierwszy). Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Góra Radziwiłł” Walewskiego. Początek o godz. 3 po poł.— „Kobieta bez znaczenia”. Początek o godz. 8 min 15 wieczorem.

TEATR W ZARZEWIE. Jutro przedstaw. amat. p. t. „Marek Łeba”, dramat ludowy Sewera. Początek o 6. pół do 7 w.

DOM LUDOWY (Przejazd nr. 34). Jutro Koło amatorskie dramat Słow. robotn. chrz. odegra sztukę historyczną „Pod godłem krzyża” Daniłowiczkiego. Początek o godz. pół do 7 wieczorem.

KONCERTY. Dzień (w sali koncertowej, Vogla, Dzielna 18) koncert Raula Koczalskiego.

— Jutro (w sali koncertowej Vogla, Dzielna 18) pierwszy koncert symfoniczny T. w. muzyka J. S. Bacha.

— Jutro (w sali koncertowej Vogla, Dzielna 18) VII koncert historyczno-pedagogiczny. Początek o godz. 3 po poł.

— Jutro (w sali Domu Ludowego, Przejazd nr. 35) IV koncert Tow. „Wiedza”. Początek o godz. 3 po poł.

— W poniedziałek (w sali teatru Wielkiego) koncert śpiewaczki sopranistki, p. Somblich Korhanskiej.

ODCZYTY. Dzień w Tow. Krzewienia oświaty o g

Czy jednak ten rybak nie posiada tego daru gościnności, aby nie otworzył wierzki przed wielkim dziedzicem?

Owszem, jego wizyta w biednej chacie nie tylko byłaby mu miłą, ale nawet zaszczyt pewien sprawiałaby niezawodnie; ale skoro każda taka wizyta pańska odbywa się z pewnym uszczerbkiem dla rybaka, bo wielki rycerz żądał raz przecięcia przez grunty rybacze nowej drogi do zamku, to znów skrajną ogrodo, aby własny sad zaokrąglić, to na każda taką łaskę wielko-pańską czeka rybak z pewną obawą, czy ów pan po skrawku jednym nie weźmie skrawka dwa razy większego i czy z czasem nie zaszkodzi obronemu zamkowi dym z komina biednej chaty, a właściciel nie zażąda, aby tę chatę, to wszystko, co ten rybak posiada, znieść, zrównać z gruntem i posadzić tam fioletowo kwitnące bratki.

I właśnie w mowie premiera Kokowcewa brzmiał ten nastrój wielkopański; mówił szczerze i prawdziwie, że rosyjanin powinien znaleźć w Finlandyi takie samo przyjęcie, jakie znalazł fin w Cesarstwie, ale zapomniał dodać zapewnienia, że ten rosyjanin nie wyrzuci z Finlandyi urzędnika kolejowego pod pretekstem, iż robi to ze względów strategicznych, co się obecnie ma stać z koleją W. W., którą od roku 1848 obsługiwali polacy i nie przeszkadzało to strategiczным względem przez lat z górą 60, a teraz o tem premier zapominał.

Chcąc rządzić i chcąc być człowiekiem, na którego zdaniu naród ma polegać, trzeba przede-

wszystkiem szanować prawol. Tak mówili starożytni mężowie rzymscy za czasów, kiedy Roma była najpotężniejszą. Dziś od czasu Fryderyka Wielkiego w Europie zapanował inny system rządzenia, ten pruski:

Rządzić — to waśnić różne stany.

Jest to system niezbyt trwały i da się on porównać z jednodziwką, której pamięć z dniem jutrzejszym ginie.

Ale oto właśnie chodzi i na tem polega cała metoda rządzenia:

Dziś u rządów parlamentarnych w modzie konserwatyści, jutro uśmiechają się one do centrowców, a po jutrze agraryuszów straszą socyalistami.

I tak się wlecze z dnia na dzień życie bez nitki przewodniej, bez celu, bez ideału..

I doprowadza to do takich zabawnych rezultatów, jak układy Bethmanna Holwega z rządem francuskim o Marokol jak absolutne zachcianki dworu pekińskiego, jak niemowlęce rządy króla portugalskiego...

Nie powiem, żeby i te rezultaty nie były owocne. Bethmann Holweg umocnił się podobno bardziej na swoim stanowisku, dwór pekiński przekonał się, że nie wszyscy poddani wierzą mu i są oddani dla tronu, a o byłym królu portugalskim jedna z gazet angielskich pisze:

Przekonał się on dowodnie, że szlachcic angielski lepiej żyje niż król portugalski i z tego względu napisał miłą przyjazny list do Wilhelma II, zalecając mu, ażeby również jak najrychlej

zmienił swoje zajęcie na obowiązki szlachcica angielskiego.

Niemiecka polityka „medtkowania” została odgadnięta nareszcie i odpowiednio oceniona.

Kto chce iść pewnie do celu, komu leży prawdziwe dobro ojezyny na widoku, nie powinien uprawiać podobnie kruchej polityki.

Nie wolno więc premierowi potężnego państwa wstępować na śliską drogę łatwej polityki, stworzonej przez Prusy. Chcąc prowadzić wielkie państwo, potrzeba zajrzeć do głębszych źródeł, wynaleźć pewniejsze drogowskazy niż te spróchniałe i walące się po drogach, które stawiał system przebiegłego Fryderyka Wielkiego.

Finlandya nie przysporzy blasku rządów nowego premiera, a koleją Warsz.-Wiedeńską nie zajędzie daleko, chyba do Austrii lub Prus.

Wypadałoby naprawdę wpłynąć na szerszy horyzont, podjąć jakąś szerszą myśl przewodnią... wyrąbać szeroki gościńiec, a nie zajmować się polowaniem na drobną zwierzynę... Bodaiby przepiękna myśl Fredry porządkowała za sobą jak największą liczbę kierowników narodów... Niechże w XX wieku powtarzają to sobie, co początek XIX pozostawił:

I nie wódz mnie na pokuszenie
Ojców moich Wielki Boże...
Skoro wstąpił w progi moje,
Wios mu z głowy spaść nie może.

X X.

8 wiecz. (w lokalu przy ulicy Mikołajewskiej nr. 11), p. Dominkiewicz wygłosi odczyt p. t. „Epoka starokamiana” (z cyklu „Rozwój kultury”).

— Jutro w Tow. Krzew. oświaty, o g. 4 po poł., prof. Biesiadowski wygłosi odczyt p. t. „Boiska komedia” i „Raj utracony” Milтона.

ZEBRANIA. Jutro nadzw. zebr. członków zgrom. cechu rzemieślniczego (lok. wł. Miłaza 46) o godz. 1 pp. — Nadzw. zebr. zarządu i członków Rezerwy rzemieślniczej (w lok. Millera, Mikołajewska 40) o g. 3 pp. — V zebr. mies. łódz. oddziału polak. Tow. krajczanowskiego (w lok. Stow. nauk. chrześc., Konstantynowska 5) o godz. pół do 8 po poł. — Zwyczaj. og. zebr. czł. Tow. „Przyszłość”, o g. 3 pp.

— W poniedziałek kwart. zebr. zgrom. majstrów cechu krawieckiego (w lok. Stow. robotn. chrześc., Przejazd 31) o godz. 3 pp.

KOŁO PRACOWNIKÓW KOLEI FABR. L. (Widzewska 73). Dni wieczorne artystyczne. Początek o godz. pół do 9 wiecz.

STOW. CYKLISTÓW WARSZ. Dni na otwarcie sezonu zimowego wieczór taneczny (w lokalu wł. Nowo-Spacerowa 49).

TOW. ZWOL. ROZWOJU FIZYCZNEGO. (Rauwot nr. 23). Dni połącz. gimnastyczny. Początek o godz. 9 wieczorem.

STOW. PRAC. PRZEM.-HANDL. Dni (w lok. własnym, Zielona 15 róg Wólczańskiej) zebranie towarzyskie p. n. „Sobótka”. Początek o g. 9 w.

CHÓR PRZY KOŚC. ŚW. JÓZEFA. Dni zabawa taneczna (w lok. Doma ludowego, Przejazd 34), o godz. 8 wieczorem.

ZE STRAŻY. Jutro o godz. 7 rano otwarcia III oddziału łódzkiej straży ogólnowej ochotniczej w domu rekwizytowym tegoż oddziału.

MUZBUM NAUKI I SZUKI (Zielona 8), otwarte codziennie od g. 4 pp. do 10 w.; w niedziele i święta od g. 12 w. poł. do 10 w.

KRONIKA.

(x) **Poświęcenie chorągwi.** Jutro o godzinie pół do 11 w kościele św. Stanisława Kostki odbędzie się poświęcenie chorągwi chóru sumowego polskiego przy tymże kościele.

(x) **Organy.** Z ofiary panny Anny Lisner obstalowano dla kościoła św. Stanisława Kostki organy w polskim zakładzie Dominika Biernackiego w Dobryniu nad Wisłą.

Będzie to organ cały, posiadający pełny komplet regestrów. Organ poruszać będzie siła elektryczna i ma być wykończony na 1 lipca roku przyszłego.

Przy zamawianiu obstalunku byli obecni ks. prałat Tymieniecki pp. dyrektor „Lutni” Alojzy Dworzaczek, Antoni Grudziński, Aleksander Kulesza, Stańczak, Leon Jezierski, ofiarodawczyni i cały dozór kościelny.

(x) **Warszawa-Moskwa.** W celu przyspieszenia przybywania do Moskwy specjalnego pociągu towarowego, kursującego raz na tydzień między Warszawą a Moskwą, zarząd kolei nadwolański postanowił nie przyjmować na pociąg pomieniony ładunków, wysyłanych do stacji przed Moskwą.

(a) **Z rynku przemysłowego.** W ciągu ostatnich kilku dni przybyło do Łodzi sporo kupców z południowej Rosji i Litwy, co wpłynęło na pewne ożywienie łódzkiego rynku przemysłowego. Mimo to nastrój na rynku jest naprężony skutkiem braku gotówki, zwłaszcza u drobnych fabrykantów, gdyż spotykają oni trudności w dyskontowaniu swych weksli. Banki miejscowe nie rozporządzające w dostatecznej ilości gotówką, dyskontują tylko weksle większych firm.

(a) **Ogłędziny placu.** Wczoraj gubernator piotrkowski w towarzystwie prezydenta miasta, policmajstra i inżynierów miejskich, oglądał place przy ulicy Widzewskiej obok cerkwi, przeznaczone pod budowę kasy powiatowej.

(x) **Domy izolacyjne.** Oprócz budowy, zaprojektowanych domów izolacyjnych, należałoby przede wszystkim powiększyć, a ostatecznie wybudować z ofiar Gazowni barak ospowity i wogóle dla chorób zakaźnych, aby można było wszystkich zgłaszających się chorych przyjmować, nie tak jak obecnie, że wielu chorych odchodzi z niczem, szerząc zarazę po mieście.

(x) **Nowe domy.** Komisja sanitarna powinna wniknąć, aby nowo budowanych domów nie tynkowano zaraz, jak się to dzieje obecnie na ulicy Placowej, na rogu Widzewskiej i Dzielnej. Tynkowanie świeżych murów zewnątrz i wewnątrz wytwarza wilgoć w mieszkaniach, co przy-

czynia się w dużej mierze do rozwoju różnych chorób, a zwłaszcza reumatyzmu.

(x) **Inspektor weterynaryjny gub. warszawskiej** przysłał nam następujące zawiadomienie:

Z powodu ogromnego rozmnożenia się w bieżącym roku w wielu miejscowościach myszy i szczurów, które czynią znaczne szkody w gospodarstwie, wskutek czego napływają liczne skargi od ludności miejscowej, poleciłem podwładnej mi Warszawskiej Gubernialnej Pracowni Bakteryologicznej (Hortensya 4) jak i w roku ubiegłym przygotować hodowle bakterji dla wygubienia wyżej wskazanych szkodników. Na zasadzie całorocznego doświadczenia można stanowczo twierdzić, iż dla niszczenia drobnych gryzoniów odpowiedniami są tylko bulionowe hodowle specyficznych mikrobów. Pracownia przygotowuje bulionowe hodowle o wysokiej jadowitości t. j. skutecznej śmiertelnej zaraźliwości, sprawdzanej na miejscu i przez centralne laboratorjum Minister. Rolnictwa w dwóch gatunkach: dla niszczenia szczurów (bac. Danyseja) i dla myszy (bac. typh-sperm.). Bakterje powyższe są dla ludzi, drobiu, zwierząt domowych i psów, oprócz myszy i szczurów, zupełnie nieszkodliwe. Na zasadzie doświadczenia należy użyć dla wygubienia szczurów 1 litr kultury na 100 sąż. kw. przestrzeni zajętej przez budynki, dla myszy 1 litr na 200 sąż. kw. pod budynkami i stertami i około pół litra na móg w polu. Najskuteczniejsze i najbardziej celowe jest niszczenie myszy, gdy się zbiorą z pól w budynkach.

Bulionowe hodowle bakteryologiczne pracownia (Hortensya 4) rozdaje tylko za zwrot kosztów produkcji po 20 kop. za 100 k. c. i po 1 rb. 50 kop. 1000 k. c. (litr). Osobno się liczy opakowanie i przesyłkę.

(a) **Kamera dezynfekcyjna.** Od dnia 14 października do dn. 14 listopada 1911 r. sanitaryczne miejsca dezynfekowali 62 lokale (131 pokoi) po chorobach zakaźnych, a mianowicie po ospie 34, po szkarlatynie 14, po tyfusie 8, po gruźlicy 4, po róży 2, o ogólnej objętości 9388 metrów sześciennych, na dezynfekowanie których zużyto 23,470 sztuk pastylek formalinowych, prócz tego zużyto sublimatu 370 gramów, technicznego—11,200 gramów; chlorku wapnia 14,000 gramów; mydła szarego 43½ funta, amoniaku 18,100 gramów; sody 17,600 gramów i spiryturu denatowanego, 64 200 gramów; włącznie z dokonaniem od dnia 14 stycznia r. b. ogółem 410 lokali, prócz tego w samej kamerze przesterylizowano od dnia 14 października do 14 listopada 1293 sztuki białiny i pościeli (wagi 1082 funtów) za pomocą formaliny zdezynkowano na miesiąc 13,000 sztuk; włącznie z dokonaniem przed tym terminem ogółem 77,948 sztuk.

Wezwań na dezynfekcję było ogółem 97, mianowicie: od pp. lekarzy miejskich 34, ze szpitali 12, od politycy 4, od obywateli 12, nie pozwolono robić dezynfekcji 26, odłożono do wyzdrowienia 9. Dokonanych więc 62, niedokonanych 35.

(a) **Kasa pożyczkowo-oszczędnościowa.** Ministerjum spraw wewnętrznych zatwierdziło ustawę kasy pożyczkowo-oszczędnościowej przy Stowarzyszeniu Wzajemnej pomocy subiektyw handlowych (Długa 45). W myśl ustawy kasa ma prawo wydawać pożyczki swoim członkom do 600 rubli; zobowiązania mogą być pisane na zwykłym papierze, nie na blankietach wekslowych.

(a) **Bruki miejskie.** Wczoraj komisja miejska z udziałem starszego budowniczego miejskiego p. Nebelskiego, przystąpiła do oględzin bruków miejskich w różnych dzielnicach miasta.

Stwierdzono, że w wielu miejscach bruk znajduje się w stanie zaniedbanym i wymaga naprawy.

(a) **Zawieszenie wypłat.** Według informacji „Kommersanta” w Uralsku zawiesili wypłaty bracia Abdulla i Muchamed-Sadyk Karimowy, prowadzący handel wyrobami manufakturowymi. Pasywa obliczają na 195,000 rubli. Wierzycielom proponowano uregulowanie długu przez spłatę 50 do 75 proc. gotówką, a pozostałą sumę weksłami. Zaangażowani są fabrykanci łódzcy, warszawscy i moskiewscy.

Większość wierzycieli propozycję przyjęła. — W Tyraspolu zawiesiła wypłaty firma „P. Feinstein i H. Melezanowski”, pasywa dotąd jeszcze ściśle nie oznaczone. Przyczyna: zatargi między współkami.

— W temże mieście zawiesiła wypłaty firma „F. Tuleczyński”. Pasywa — 50 tys. rubli. Zaproponowano wierzycielom 50 proc. gotówką lub prolongatę weksłami na półtora roku. Większość wierzycieli zgadza się na to.

(a) **Odczyt.** W czwartek wieczorem, w sali koncertowej Vogla, odbył się odczyt znakomitego poety francuskiego, członka akademii francuskiej Jeana Richepin'a.

Niezwykłego gościa zaprezentował zgromadzonej tłumnie publiczności członek kolonii francuskiej p. Zwielfel, dziękując zarazem gorąco za przybycie do Łodzi.

P. Richepin-mówił na temat „Les Gueux des Champs”.

Poeta i dramaturg Richepin jest świetnym prelegentem, pełnym wdzięku i humoru i nieporównanego francuskiego dowcipu. Wykwintnym swym opowiadaniem wytworzył atmosferę i nastrój bardzo serdeczny. Mówił z takim temperamentem szalonym i humorem, że sala wybuchła co chwila śmiechem, lub szmer uznania przebiegał wśród zaciekawionych słuchaczy.

(x) **Stow. nauczycieli chrześcijan.** (Sekcja języka polskiego). W poniedziałek, d. 20 b. m., o godzinie 8 min. 15 w lokalu Stowarzyszenia przy ul. Konstantynowskiej № 5 pan Baumfeld będzie mówił: „O konieczności ujednostajnienia pisowni polskiej”.

(a) **Odczyt L. Krzywickiego** w Stowarzyszeniu pracowników handlowych (Długa 45) dnia 13 b. m. na temat „Człowiek i społeczeństwo” zgromadził bardzo licznych słuchaczy. Prelegent dotknął sprawy wzajemnego działania indywidualnego i społeczeństwa. Na przykładach, zaczerpniętych z historii wieków średnich i czasów teraźniejszych, wskazał, że jedno i to samo przyczynty, wyniki przy jednakowych okolicznościach, wywołują jednak różne skutki. Objaw ten, zdaniem prelegenta, tłumaczy się różnorodnym składem społeczeństwa, t. j. różnią nastroju jednostek. W tem objawia się wpływ osobistości na społeczeństwo.

Dalej prelegent wskazał na istnienie różnych psychologicznych typów i porównywał metodę wychowania w Ameryce i Europie, bardzo zacofanej pod tym względem.

W następnym odczycie, który odbędzie się 20 b. m. p. Krzywicki mówił będzie między innymi o różnorodnych postaciach zwyrodnienia.

(a) **Sprawy szkolne.** Polska i niemiecka komisje szkolne przystąpiły do sporządzenia rozkładu skladek na utrzymanie szkół elementarnych miejskich w roku 1912.

Wobec zaprojektowanego powiększenia liczby tych szkół, norma podatku szkolnego będzie podniesiona.

(a) **Szkola handlowa.** Ministerjum handlu i przemysłu zatwierdziło ustawę drugiej łódzkiej szkoły handlowej, zakładanej z funduszu Towarzystwa szerzenia średniego wykształcenia handlowego.

(x) **Na konkursie,** ogłoszonym przez „Pobudkę” wileńską, na temat: „Bitwa grunwaldzka, jej przyczyny i skutki, oraz pogląd ideowo-społeczny na nią w pięćsetną rocznicę” otrzymał drugą nagrodę były uczeń tutejszej szkoły niedzielno-handlowej, p. Czesław Kowalski.

(x) **Tow. „Wiedza”** urządza w nadchodzącą niedzielę dnia 19 b. m. następujące czytanki dla dzieci o godz. 2 i pół po poł.

1) W sali Geyera (Piotrkowska 289) „Kolomb i odkrycie Ameryki.”

2) W sali Poznańskiego (Ogrodowa № 16) „Boles i jego pies.”

3) W sali przy kościele św. Anny w Zarzewie „Takie sobie bajeczki.”

Wejście na czytankę 2 kop.

(—) **Nieuznanie ślubów cywilnych.** Niedawno senat rozstrzygnął sprawę pierwszorzędnej znaczenia. Wyjaśnił mianowicie, że obowiązek zawierania ślubów cerkiewnych, kościelnych i innych wyznań obowiązuje poddanych rosyjskich zawsze i nie traci mocy i znaczenia prawnego przy wyjeździe poddanego rosyjskiego za granicę. Niezachowanie tego prawa pociąga za sobą nieuznanie w Rosji ślubu cywilnego, choćby forma zawarcia małżeństwa odpowiadała prawom tego państwa, gdzie ślub został zawarty.

(x) **Domy wystawione na licytację.** Co po-

wien czas. Two kredytowe m. Łodzi podaje spis domów z wystawionych na licytację za niespłacenie raty.

Jeśli te informacje przeznaczone są dla ogółu mieszkańców — a nie dla szczyptego grona spekulantów, to oprócz № hipotecznego właścicielom by było podanie i numeru polisyjnego.

(x) Pamiętajcie o biednych! Tylko jeszcze parę tygodni dzieli nas od najpiękniejszych ze wszystkich, uroczystych świąt „Bożego Narodzenia”.

Czynnie krzątają się kochające ręce około tajemniczych podarków gwiazdkowych, już nasi miłusińscy widzą we śnie błyszczącą choinkę i znajdujące się pod nią niespodzianki.

Zajęty jest również przygotowaniem gwiazdkowym Zarząd przytułku, pod opieką którego znajduje się 300 starców i staruszek, oczekujących z utęsknieniem świąt.

Zarząd przytułku, który własnych środków nie posiada i bez pomocy innych nie jest w stanie zadośćuczynić swoim obowiązkom, zwraca się z prośbą o łaskawe ofiary, które umożliwiają urządzenie „Gwiazdki” dla pensjonarzy przytułku.

Ofiary wszelkiego rodzaju, bądź gotówką, bądź w naturze przyjmowane będą w kancelarii przytułku, ulica Dzielna № 52, oraz u p. E. Tischera, ulica Piotrkowska № 124.

(x) Sprostowanie. W artykule „Nowa ustawa o wojskowości i przepisy przechodnie”, w № 264 „Rozwoju” na str. 2, lam 2, w wierszu 2 i 3 od góry, czytać należy: 2) pobór odbywać się ma między 1 (14) października a 1 (14) listopada.

(x) „Uczelnia”. Ogólne zebranie członków Towarzystwa „Uczelnia” w dniu 21 b. m. (wtorek) w lokalu gimnazjum polskiego przy ul. Cegielińskiej № 9, jako zwołane w drugim terminie będzie prawomocne bez względu na liczbę przybyłych. Początek o godzinie 8-iej wieczorem. Ze względu na potrzebę zaopiekowania się rozwojem szkoły, pożądane jest liczny udział członków w obradach.

(a) Ze Stow. pracowników handlowych. Sekcja kulturalna przypomina, że w niedzielę 19-go b. m. o godz. 10-iej i pół zrana odbędzie się wycieczka członków Stow. do gazowni. Punkt zborny na dziedzińcu gazowni (Targowa 34) o godz. 10 m. 15 zrana. W poniedziałek zaś o godzinie 9 wiecz. w lokalu Stowarzyszenia odbędzie się drugi odczyt prof. Ludwika Krzywickiego podług nast. programu: Typy normalne i niernormalne. Psychiatryja jako klucz do zrozumienia typów normalnych. Rozmieszczenie uzdolnień pomiędzy różnymi profesjami. Kłamstwo patologiczne.

Ważną inowacją celem uchronienia książek od niszczenia zaprowadziła sekcyja, dodając do każdej książki zakładkę, na której wydrukowano:

Do czytelnika! Proszę, nie rzucaj mnie na stół, z kartą otwartą, nie rób na mnie uwag ołówkiem lub piórem, nie gaś mną świecy, raczej dmuchnij w płomień, nie zaginaj karty, lecz włóż zakładkę, nie czytaj mnie podczas jedzenia, gdyż mnie poplamisz.

Słowem szanuj mnie, choć bowiem pozostać czystą i świeżą i służyć innym. *Książka.*

(a) Stowarzyszenie pracowników handlowych zwołuje dnia 2 grudnia nadzwyczajne zebranie członków w celu ostatecznego zdecydowania sprawy kupna placu pod budowę własnego gmachu.

(h) Z Resursy rzemieślniczej. Jutro o godzinie 3 po południu w lokalu Müllera przy ulicy Mikołajewskiej № 40 odbędzie się nadzwyczajne ogólne zebranie członków Resursy rzemieślniczej, w celu omówienia kilku nader ważnych kwestyj, a między innymi organizacji wystawy rzemieślniczej w Łodzi.

Wczoraj na posiedzeniu zarządu kwestyę wystawy omawiano bardzo obszernie, zastanawiając się, czy ona może dać jakie korzyści rzemieślnikowi łódzkiemu. Zebrani jednogłośnie przyznali, że w Łodzi ogół nie jest uświadomiony, co rzemieślnicy łódzcy są w stanie wyrobić, a wskutek tego wiele rzeczy sprowadza się z zagranicy i tyśiące rubli tam pozostawia, czem wyrządza się krzywdę rzemieślnikowi łódzkiemu.

Wiele też innych względów przemawia za organizacją wystawy rzemieślniczej.

Zarząd chce jednakże usłyszeć zdanie członków Resursy, gdyż od tego zależne będą dalsze losy wystawy.

(x) Za zniewagę religii. Wczoraj sędzia po-

koju 6 rewiru rozpatrzył sprawę Aurelii Kowackiej, oskarżonej o znieważenie słowem religii rzymsko-katolickiej. Świadkowie zeznawali pod przysięgą.

Na mocy art. 130 sędzia pokoju skazał Aurelię Kowacką na 2 tygodnie bezwzględnego aresztu.

(a) Z sądów pokoju. Sędzia pokoju 7-go rewiru m. Łodzi, skazał Józefa Wójcickiego za zakłócenie spokoju publicznego na 15 rubli lub 3 dni aresztu; Pincosa Jatkę za potajemną sprzedaż biletów loteryj nielegalnej żydowskiej i zagranicznej na 50 rubli lub 2 tygodnie aresztu; Daniela Hertzke za wzniesienie budowli bez zatwierdzonego planu na 5 rubli lub 1 dzień aresztu, Czarne Nanbergową za sprzedaż biletów loteryjnych na 10 rubli lub 5 dni aresztu; Augusta Samidkę za wzniesienie budowli bez zatwierdzonego planu na 5 rubli lub 1 dzień aresztu; Moszka Bławata za toż samo przewinienie na 8 rubli lub 3 dni aresztu; Gustawa Helmana za niespełnienie przepisów przeciwpożarowych na 30 rubli lub 7 dni aresztu; Maksa Jakubowicza za pobudowanie domu bez zatwierdzonego planu na 20 rb. lub 2 dni aresztu; Sayje Goldsteina za toż samo przewinienie na 20 rubli lub 2 dni aresztu; Antoniego i Maryannę Stańczyków za oblanie gorącą smolą Wojciechowskiej na 15 rubli lub 3 dni aresztu; 16-letnią Franciszkę Kowalską za kradzież bluzki Antoninie Wilde na 6 tygodni więzienia; Michała Grobka za znęcanie się nad zwierzętami na 15 rubli lub 3 dni aresztu; Michała Wróblewskiego za najechanie na Bolesława Fiszaka na 10 rubli lub 2 dni aresztu; Izraela Dymanta za nie przestrzeganie przepisów sanitarnych na 15 rubli lub 3 dni aresztu; Maryannę Konwizzer za zelżenie słowne strażnika na 10 rubli lub 2 dni aresztu; Władysława Piotrowskiego, Wawrzyńca Gortata i Antoniego Chorezowskiego za zakłócenie spokoju publicznego na 4 dni aresztu bez zamiany na grzywny; Alberta Neumana za nieurządzenie chodnika przed domem na 25 rubli lub 4 dni aresztu. Tomasza Krackiego za zakłócenie spokoju publicznego na 1 tydzień aresztu bez zamiany na grzywny; 20-letnią Kazimierę Haberską za kradzież szaflika u Berlinerowej na 3 miesiące więzienia; Uryę Wolożyńskiego za zelżenie słowne Fiszaka na 10 rubli lub 3 dni aresztu; 16-letni. Odkara Feslera za kradzież rzeczy u Lewickiego na 6 tygodni więzienia; Dydę Grubberg za przekroczenie przepisów sanitarnych na 8 rb. lub 2 dni aresztu; Bolesława Wawrzyszkiwicza za grę hazardową w karty na 25 rubli lub 6 dni aresztu.

(a) O oszczerstwo. Kilka dni temu Goldin, odebrawszy z przekazu w głównym kantorze pocztowym przy ul. Przejazd 250 rubli został okradziony.

Podniósłszy alarm, Goldin rzucił podejrzenie na stojącego zdala p. Wacława Mondalskiego, urzędnika sądu pokoju 7 rewiru m. Łodzi, gdyż jak twierdził, przy okienku podczas odbioru pieniędzy stał mężczyzna ubrany w takie samo palto. P. Mondalski nalegał, aby poddano go osobistej rewizji, co też zrobiono, lecz oczywiście pieniędzy nie znaleziono.

P. Mondalski zaskarżył o oszczerstwo Herza Goldina. Sędzia pokoju 4 rewiru skazał Goldina z mocy § 136 ustawy o karach na 1 miesiąc aresztu.

(a) Z sądów. Sędzia pokoju XI rewiru m. Łodzi rozpatrywał z powództwa inspektora łódzkiego oddziału Towarzystwa opieki nad zwierzętami sprawę Ieka Jakubowicza, oskarżonego o używanie do zaprzęgu pokaleczonego konia i skazał go na 8 rb. lub dwa dni aresztu.

— Sędzia pokoju XII rewiru m. Łodzi skazał Kolskiego za pędzenie byka bez podbicia kopyt na 10 rb. lub 2 dni aresztu, a Kupermana za przedwczesne wiązanie 50 skopów na 3 rb. lub 1 dzień aresztu.

(a) Przejechanie śmiertelne. Dzisiaj o godz. 11 rano na St. Łódź-Kaliska dostał się pod parowóz manewrujący 17-letni Ernest Arendt, współpracownik firmy B-cia Borkowsy w Łodzi i poniósł śmierć na miejscu.

(h) Drobnny ogień. Wczoraj, o godz. pół do 6 po poł., mieszkańcy domu nr. 46 przy ulicy Piotrkowskiej zauważyli wydobywający się dym z piwnicy, w której, jak stwierdzono, paliły się wióry i słoma, złożone w skrzynie. Ogień ugasili domownicy przed przybyciem I i II oddziałów straży ogniowej ochotniczej.

(p) Pogotowie ratunkowe w ciągu dnia wczoraj-

rajowego między innymi wzywano do następujących wypadków:

— Ogólnemu osłabieniu uległy 3 osoby.
— Na rogu ulicy Benedykta i Wólczańskiej znalezione leżącego Wawrzyńca Śwego. lat 62, robotnika fabrycznego, bez zajęta, w zupełnym wyczerpaniu sił z głodu; po udzieleniu mu odpowiedniej pomocy, odwieziono go na ul. Wólczańska.

— Na ul. Piotrkowskiej nr. 39 Józefa Bednarek, właścianka z okolic Łodzi, przybyła na wozorajszy targ i rozwoziła kartofle; niespodziwanie nadjechał tramwaj, konie przestraszyły się i uskoczyły w bok, a kobieta spadła z wozu i odniosła złamanie prawej ręki.

(a) Koba wybuchu benzyny i pożaru w Nowym Rokicciu. Pożar, jaki wynikł onegdaj w fabryce pluszn sukcesorów Lebrechta Millera w Nowym Rokicciu, strawił 1-piętrową tkalnię, taką apreturę z suszarnią, oraz przybudówkę. Wewnątrz tych budynków uległy zniszczeniu przez wybuch i pożar maszyny, i towar, ubezpieczone wraz z budynkami w 3-oh Towarzystwach ubezpieczeniowych na 100 tys. rubli. Szkody w nieubezpieczonym aparacie benzynowym, który stał się powodem pożaru i w motorze elektrycznym — wynoszą 1400 rb. Ogółem straty wynoszą około 100 tys. rb. Przy pożarze ulegli poparzeniu: robotnik August Deryng, lat 24, twarz, głowy i rąk, i robotnica Anna Tepte, lat 18 — rąk. Oboje leżą się w domu.

(a) Karygodny figiel. Wczoraj pociąg kolejki zgierskiej, wychodzący z Łodzi o godz. 11 m. 8 w nocy, omal nie uległ katastrofie. Nieznani złoczyńcy położyli w porzek szyn, naprzeciw karczmy Zindermana w Radogoszczu, furtę od płota. Maszynista spostrzegł na szynach przedmiot, lecz nie zdążył zatrzymać pociągu, z powodu znacznej spadzistości linii. Pociąg wpadł na furtę, zgruchotał ją, lecz na szczęście wykołajeniu nie uległ. Niezbyt liczni pasażerowie, prócz użucia silnego wstrząśnienia, innej szkody nie odnieśli.

(a) Aresztowanie. W związku ze śmiercią bandyty przy ulicy Zielonej nr. 6, — wydział śledczy policji łódzkiej aresztował w Zdunskiej Woli, ślusarza oraz agenta sprzedaży maszyna Tow. Akc. Singera. Aresztowanych przywieziono do Łodzi.

(h) Wystawę ruchomą prób i wzorów przemysłu krajowego zwiedziło w Łęczycy z górą dwa tysiące osób.

W niedzielę na wystawie, pan Bołuchowski, technik z cukrowni w Łosmierzu, wygłosił pogadankę o produkowaniu cukru.

(a) Z Nowych Chojeu. Jutro o godzinie 11 rano, w kościele Przemienienia Pańskiego w Nowych Chojeu, z powodu uroczystości św. Cecylii, na intencję chóru polskiego pod nazwą „Dzwon” odprawiona będzie wotywa. Podczas nabożeństwa chór wykona pieśń religijną.

(a) Ucieczka z Kochanówki. W tych dniach z leczenia dla umysłowo chorych w Kochanówce zbiegł chory umysłowo, Gojryd Szczęsnaider. Jest to mężczyzna lat 50, wzrostu średniego, z zarostem. Na białźnie ma wysztyte inicjały zakładu w Kochanówce.

(a) Ze Zgierza. Zarząd zgierskiego oddziału Towarzystwa opieki szkolnej podzielił między siebie mandaty w sposób następujący: Prezes doktor Hessner, wiceprezes pani Maksowa, członkowie rady: pani Długoszewska, ks. Ryster oraz pp. Hordliczko, Maks i Pudłowski.

SZTUKA.

(x) Teatr popularny (A. Mielewskiego Konstantynowska № 16). Z kancelarii teatralnej komunikują nam:

— Dziś w sobotę odegrana będzie po raz pierwszy znakomita sztuka głośnego autora Oskara Wildego, w 4 aktach p. t. „Kobieta bez znaczenia”

— Jutro w niedzielę po południu o 3 ukaże się utwór historyczny w 6 odsłonach p. t. „Góra Radziwiłł” A. Walewskiego, wieczorem zaś o 8¹/₄ po raz drugi „Kobieta bez znaczenia” w 4 aktach.

Z nowości, jakie się wkrótce ukażą na scenie teatru popularnego dyrektora przygotowuje dwie sztuki sensacyjne „Żywy trup” Tolstoja — „Koniec Mesjasza” Żuławskiego i dawno niegrany głośny utwór „Dwie sieroty” w 6 odsłonach.

(x) Wielki koncert symfoniczny. Przypomi-

namy czytelnikom naszym, że jutro wieczorem odbędzie się wielki koncert Symfoniczny T-wa muzycznego im. Szopena w sali koncertowej—Dzielnia № 18. Wzorajszą próbą generalną wypadła znakomicie. Przy wykonaniu „Stabat Mater“ na estradzie stanie 12 osób. Bilety nabywać można w cukierni W-go Roszkowskiego, a w dzień koncertu od 5 po południu w kasie sali koncertowej.

(x) **Koncert historyczno-pedagogiczny.** Przypominamy o jutrzejszym koncercie historyczno-pedagogicznym dla młodzieży w sali koncertowej Vogla o godzinie 8 po południu.

Współdziałal w koncercie biorą: pani Liana Zawadzka (śpiew), artysta opery warszawskiej St. Bogucki, prof. Nirstein (fortepian), 14-letnia skrzypaczka p. Wolkowiczówna i prof. Tadeusz Joteyko (słowo wstępne). Akompaniament objął p. Zygmunt Taube.

Bilety jutro nabywać można od godziny 1 po południu przy wejściu do sali koncertowej

Z WARSZAWY.

* Koncert Jubileuszowy „Lutni“

W koncercie Jubileuszowym „Lutni“ warszawskiej w dniu 2 grudnia roku bieżącego poza warszawską orkiestrą symfoniczną, chórem męskim i mieszanym pod dyrekcją jubilata Piotra Maszyńskiego, przyjmą udział jako soliści: zawsze mile słuchany i porywający nasz mistrz Stanisław Barcewicz, oraz znakomici artyści naszej opery p. p. Ignacy Dymas i Wiktor Grabczewski. Żywe słowo wypowie ceniony i wielce utalentowany b. artysta sceny krakowskiej p. Tarasiewicz Tadeusz.

Zamówione bilety na koncert jubileuszowy wydawane są codziennie w kancelarii „Lutni“ (Moniuszki 5) w godzinach wieczornych od 8 do 11, oraz dokonywana jest dalsza sprzedaż pozostałych biletów.

Skup kolei warszawsko-wiedeńskiej.

Ze źródła zupełnie wiarogodnego korespondent „Kurjera Warszawskiego“ otrzymał jeszcze w sprawie postanowionego skupu kolei warszawsko-wiedeńskiej informacje następujące; Rada ministrów przyjęła projekt upaństwowienia kolei warszawsko-wiedeńskiej prawie bez żadnej dyskusji. Mówiono wogóle bardzo mało zarówno z powodu objaśnień ministra skarbu, jak i kontrpropozycji finansowych rady zarządzającej kolei co do dalszej jej eksploatacji. Należy zaznaczyć, że na całej sprawie odbiło się bardzo niepomysłnie wmiśnianie się w nią bankierów berlińskich, któremu przypisano zabarwienie polityczne. Dlatego też sprawę zdecydowano z tak nadzwyczajnym pośpiechem. Z drugiej strony wątpliwe się zdaje ażeby projekt skupu mógł być urzeczywistniony jeszcze przed Nowym Rokiem, chociaż po temu prawdopodobnie skorzystają z art. 87 praw zasadniczych podczas ferji Dumy na święta Bożego Narodzenia, ponieważ zwykły porządek prowadzący uznają w sferach rządowych za zbyt powolny.

Trzęsienie ziemi w Niemczech i Włoszech.

Niemcy południowe, Szwajcarię i Włochy północne nawiedziło onegdaj silne trzęsienie ziemi w połączeniu ze szczególnymi oznakami atmosferycznymi, które wywołały panikę tem większą że ludność Europy środkowej nie przywykła do tych tajemniczych i groźnych zjawisk przyrody.

Trzęsienie ziemi wydarzyło się o godz. 10 min. 25 zrana. W Monachjum odczuło silne kołysanie się gruntu. Seismograf obniżył się.

W Rotweil wstrząśnienie przypominało silne uderzenie. Ludność w strachu wybiegła na ulicę. Z domów spadały cegły. —

W Konstancji niebo pokryły ognie błyskawic i jakieś dziwne promienie ogniste. Fale wstrząśnień szły z północy na południe.

Z innych miejscowości nie donoszą o tych szczególnych fajerwerkach niebieskich, ani o ciężkości powietrza. Przy tem fale podziemne szły w innym kierunku, mianowicie w Szwajcarię szły z zachodu na wschód.

O sile wstrząśnień świadczą następujące wiadomości.

W Milhuzie na górnych piętach porobiły się rysy. Z bocznej wieży katedry św. Stefana oderwał się wielki odłam kamienia. W teatrze Centnera publiczność się rozbiegła, przedstawienie przerwano.

Kołysanie się ziemi sygnalizowano w różnych miejscach Bawarii, Saksonji, Wirtembergu, ks. Sachsen-koburskiego, Siegmaringen, Alzacji i Lotaryngji, Szwajcarii i Włoch północnych (w Medjolanie). Falowanie trwało 10 sekund.

W teatrach Bernu i Zurychu nastąpiła panika widzowie wyskakowali, rozbijając okna, na ulicę mdleli.

W Peichingen trzęsienie ziemi strasznie uszkodziło zamek rodowy Hohenzollernów.

Uderzenia podziemne wydarzyły się w Erfurcie, Monachjum, Studgardzie, Strassburgu, Moguncji i Frankfurcie nad Menem.

Przedmioty poruszały się i upadały, ludzie wybiegali z domów. W różnych miejscach zepsuł się telefon. We Frankfurcie gdzieśgdzie domy zarzysowały się. Na pomoc w wielu miejscach przyzywano straż ogniową.

Najsilniejsze wstrząśnienia wydarzyły się w Wirtembergu. W wielu miejscach ludność wybiegła na ulicę.

W Elbingen zebrało się pod otwartym niebem przy ogniskach 500 ludzi. Komunikacja kolejowa przerwana wskutek rys, jakie się porobiły w nasypie kolejowym.

Trzęsienie ziemi doszło najdalej na północ do Magdeburgu.

Wczoraj w części południowych Niemczech, w części Austrii Północnej i prawie całej Szwajcarii zauważono, około 10½ wieczorem dość silne uderzenia podziemne, połączone w wielu miejscowościach z trzęsieniem ziemi. W rozmaitych miastach zaszyły skutkiem tego przerwy w komunikacji telefonicznej i telegraficznej. W teatrach przerwano przedstawienia, ponieważ widzowie, pod wpływem panicznego strachu, uciekali tłumnie z widowni.

Jak się zdaje, trzęsienie to należy do kategorii wstrząśnięć tektonicznej natury, spowodowanych przez analogiczne, a równoczesne wstrząśnienie pewnej grupy Alp.

Wojna turecko-włoska.

Obecna sytuacja.

Zupełna cisza, jaka zapanowała od dni kilku na terenie działań wojennych, wpływa demoralizująco na całą opinię publiczną, tembardziej, ponieważ równocześnie obiegają uparte wieści, że flota włoska zawiesiła ma akcję, tylokrotnie zapowiadaną. Równocześnie pod wpływem przynajmniej umysły oczekiwania, prasa różnych odcieni czyni zarzuty rządowi, że przedsięwziętą ryzykowną i niebezpieczną akcją wojenną bez obliczenia naprzód i bez przygotowania na rozmaite trudności dyplomatyczne i strategiczne, których nie umiano w dostatecznym stopniu przewidzieć.

W obecnem trudnem położeniu, zważywszy, że nieprzewidziany opór turek w Trypolisie tamuje akcję wojenną z jednej strony, a z drugiej plan wystąpienia czynnego floty na morzu Egejskiem, w połączeniu z zamiarem sforsowania przesłony Dardaneelskiej, atakowania Salonik, Mityleny i Smyrny, oraz związanej z tem konieczności blokady, wytwarza kolizję dyplomatycznej natury, odzywają się znów głosy, że rząd włoski byłby gotów ofiarować Turcyi znaczne sumy za odstąpienie Trypolisu.

Wiedeń, 17 listopada (wł.) Tutejsza ambasada turecka wyraziła się w interwiewie do jednego z przedstawicieli „Nene Freie Presse“, że obecna chwila nie jest właściwą do rozpoczęcia rokowań pokojowych, tem mniej do ustępstw ze strony Porty.

Rząd turecki nie jest bynajmniej zastraszony możliwością akcji wojennej ze strony Włoch na Archipelagu. Nawet, w danym wypadku, zajęcie jednej z wysp na morzu Egejskiem, byłoby dla Turcyi ze względów strategicznych dość obojętnem.

Wiedeń, 17 listopada (wł.) Ze względu na przewidywaną działalność Włoch na morzu Egejskiem i wybrzeżach europejskich Turcyi, rząd austro-węgierski zarządził wzmocnienie garnizonów na granicy tureckiej, serbskiej, czarnogórskiej i na całym pograniczu Bośni i Hercegowiny.

Paryż, 17 listopada (wł.) Depesze z Salonik zapowiadają, że w najbliższym czasie oczekiwane należy wielkiej demonstracji floty tureckiej na morzu Egejskiem.

Wiedeń, 17 listopada (wł.) Z Salonik telegrafują: Torpedowce włoskie na archipelagu Egejskim zatrzymały i poddały ścisłej rewizji jeden z parowców, należący do Llojdu austriackiego.

Konstantynopol, 17 listopada (wł.) Wczorajsza rada ministrów zastanawiała się nad propozycjami pośrednictwa, zmierzającymi do zawieszenia działań wojennych. Rezolucya narad nie odstąpiła od niewzruszonej zasady, że Turcyja nie złoży broni, dopóki nie nastąpi gwarancya nienużalszalności dzierżaw państwa ottomańskiego i dopóki Włochy nie ustąpią z Trypolisu. Wzajemnie za to rząd turecki mógłby dla Włoch poczynić w Trypolisie pewne ustępstwa, ograniczone ścisłe zasadami natury ekonomicznej.

Konstantynopol, 17 listopada (P.) Gazety donoszą, że na granicy Egiptu krążą okręty włoskie, zamierzając wysadzić na ląd załogi Beduin chcąc temu przeszkodzić.

Rzym, 17 listopada (P.) Agencya „Stefani“ zaprzecza pogłosce o pojawieniu się floty włoskiej w Dardanelach.

Trypolis, 17 listopada (P.) Zła pogoda trwa w dalszym ciągu. Okręty wojenne i handlowe wypływają z przystani na otwarte morze. Artylerya włoska zrobiła zamieszanie w karawanach nieprzyjacielskich. Patrole wykryły w różnych miejscach oazy 10,000 ładunków. Rekonesans doniósł, że w pobliżu Zanzury zebrało się 2,000 arabów i 100 turek z 2 działami.

Rewolucya w Chinach.

Bitwa pod Hankou.

Berliński „Lokal-Anzeiger“ otrzymał z głównego siedliska powstania chińskiego, z Hankou korespondencję, datowaną 20 października 1911 roku i zawierającą opis bitwy zwycięskiej powstańców z wojskami rządowymi.

Z chińczyków, kto mógł, uciekał z miasta. Europejczycy czuli się zupełnie bezpieczni, bo 16 okrętów wojennych stał w porcie, wysyłając w dzień i nocą strażę na ląd. Ochotnicy też czuwają nocą.

„Onegdaj — pisze korespondent — odbyła się pierwsza bitwa między wojskiem rządowym i powstańcem. Rewolucyoniści uderzyli z Wuczangu przez Chaujangu na linię kolei Hankou-Pekin. Była to piechota i artylerya.

W małej miejscowości, zwanej „Kilometr 10“, wojska rządowe oszańcowowały się, a bronili ich pozycyi ze strony Jang-ca-Kiangu 6 okrętów wojennych. Bitwa trwała przez całe popołudnie, — wieczorem wyparto wojska rządowe z ich pozycji, tak, że schroniły się pod opiekę okrętów.

Trudno określić, ile właściwie walczyło żołnierzy, bo chińczycy dawali tyle wymijających odpowiedzi, że najlepiej żadnej z nich nie wierzyć.

Wczoraj po południu rewolucyoniści znów poszli do ataku i rozproszyli wojska rządowe. Zdobyli cały obóz i armaty, wiele amunicyi i rzyżu.

Szanhaj, 17 listopada (P.) General Czan ufortyfikował Pugou i postawił na wałach 30 dział. D. 13 b. m. przybyło do Chaokou, wojska 12,000. Rewolucyoniści przeszli przez rzekę Chan i zajęli pozycję pod Chaokou, w pobliżu wodociągów. Wojsko rządowe starało się ich wyprzeć, ale bezskutecznie. Wojsko rządowe liczy 4,000 żołnierza. Położenie rzeczy jest krytyczne.

Powstańcy skarżą się, że niektóre mocarstwa zagraniczne pomagają mandżurom.

Nankin jest odclepy.

Osobisty skład kolei, służba ruchu i telegraf przeniesiono do Tsin-Tsiann. Wojsko rządowe chwytą bezwarkoczowych i skazuje ich na śmierć. W liczbie traconych znajdują się i studenci.

Mówią, że Czan skłonny byłby do przajęcia

19-go listopada
W niedzielę wieczorem
w Sali Koncertowej

Wielki Koncert Symfoniczny

Towarzystwo Muzyczne
Im. SZOPENA
w Łodzi.

4472 Bilety w cukierni W-go Roszkowskiego, a od godziny 5-jej po południu dnia 19-go listopada w kasie Sali Koncertowej.

Teatr Wielki. Tylko cztery gościnne występy operetki polskiej pod kierunk. **JULIANA MYSZKOWSKIEGO.** W niedzielę d. 25 listopada b. r. o g. 3ej po p. „HRABIA LUXEMBURG”.
 We środę dn. 22 listopada b. r. „CNOTLIWA ZUZANNA”. operetka w 3-ach aktach. We czwartek dn. 23 listopada b. r. „TAJEMNICE HAREMU”. operetka w 3-ech aktach. Walentinowa. W niedzielę d. 26 listopada b. r. o godz. 8 ej wiecz. „MIŁOŚĆ CYGANSKA”. operetka w 3-ech aktach Lehara.
 Z udziałem Pań; Eug. Krzesińskiej, Janiny Orwicz-Szymańskiej, K. Bolestawskiej, M. Dowmundowej, M. Krasieńskiej, K. Złoczewskiej, M. Lenowicz, J. Jarzeckiej, K. Łońskiej oraz Panów: J. Myszkowskiego, M. Dowmunda, B. Romaniszyna, J. Krawczyńskiego, S. Pawłowskiego, B. Mareckiego, F. Jarzeckiego, K. Zdanowicza. Bilety nabywać można w biurze dzienników „Promień”, Piotrkowska, 81.

Teatr Popularny Konstantynowska 16.

W środę dnia 22 listopada przedstawienie zakupione przez „HARMONIĘ” dany będzie

„Góra Radziwiłł”

obraz historyczny w 6-ciu odsłonach z czasów Stanisława Augusta — A. Walewskiego.

Bilety po cenach niższych do połowy nabywać można do środy dnia 22 b. m. do godziny 4-jej po południu w księgarni p. Ciota (Przejazd № 14), później po cenach normalnych w kasie teatralnej.

Piotrkowska 192 dawniej (200)

Lecznica zębów

M. Riosnik-Epstein.

Piombowanie i wyjmowanie zębów bez bólu. Specjalne laboratorium zębów sztucznych i złotych koron. Reperacje i przeróbki sztucznych zębów na oczekaniu. Ceny bardzo przystępne. 2599

POLIKLINIKA Pasz- Meyer 1.
chorób oczu Tel. No 28-39.
Godziny przyjęć od 10-12
D-ra B. Donchina i od 4-7 1/2 po poł. 2937

Zakład krawiecki J. KOZŁOWSKIEGO

przeniesiony został na ulicę Benepykta № 1.
ZAOPATRZONY W NAJNOWSZE MATERIAŁY KRAJOWE I ZAGRANICZNE. 3021

Poważny Instytut zagraniczny

poszukuje przedstawiciela

na Łódź i okolice dla celów akwizycyjnych. Znajomość języków polskiego, niemieckiego i rosyjskiego wymagana. Oferty: Łódź, skrzynka pocztowa № 529. 4458

LEKCYE MUZYKI

(Fortepian, skrzypce, wiolonczela, teorya) według programu Konserwatorium Warsz. udziela Dyrektor Towarzystwa Muzycznego **Tadeusz Jolejko** ul. Juliusza 13. Zastać od 7—8 wiecz. 3689

Dr. B. Rejt

Średnia № 5, powrócił.
Sp. choroby skórne, włosów, weneryczne, moczopłciowe, i kosmetyka lekarska. Leczenie syphilisu Salvarsanem Ehrlich-Hata 606 (interven) Leczenie ełdtrycznością (elektrolizą) i masażem wibracyjnym. Godziny przyjęć od 8—1 i od 4—8 w. w niedzielę i święta od 9—2 p.p. Dla Pań osobna poczekalnia. 3689

Kotły czyści i repara je solidnie fabryka kotł. Koniażn. Suwalska 24 3037 1

SPRAWOZDANIE

z podwieczorku towarzyskiego, urządzanego w dniu 30 kwietnia r. b. w sali Zgromadzenia magistrów łódzkich na rzecz Towarzystwa pomocy dla niezamożnych uczniów Szkoły Handlowej Kupiectwa Łódzkiego.
Wpłynęło: za bilety wejścia z nadatkami rb. 593 kop. 04; dochód z „Początku” rb. 86 kop. 80; z bufetu, urządzanego kosztem pań rb. 183 kop. 92; razem

Rubli 863 kop. 76.

Wydatki: wynajęcie sali rb. 75, orkiestra Adamusa rb. 78, dekoracja sali rb. 11 kop. 45, pocztówki i sekretniki rb. 5 kop. 31, druki rb. 16 kop. 65, wino i koniak rb. 10 kop. 80, podatek od sprzedanych biletów rb. 15, drobne wydatki rb. 21 kop. 15; razem

Rubli 233 kop. 36.

Czysty dochód rub. 630 kop. 40.

W poczuciu szczerzej wdzięczności za tak pomyślny wynik, zarząd Towarzystwa zgodnie z decyzją swą z d. 9 listopada r. b. wszystkim Panom i Paniom, którzy brali czynny udział zarówno w części koncertowej jak i w urządzaniu „Podwieczorku” oraz wszystkim uczesniłom samej zabawy — składa niniejszem najgłębsze podziękowanie. 4464

Szkoła tańców

ST. ZABORSKIEGO, Dzielna 31, I piętro.

przyjmuje zapisy na kursy: 1) dla zupełnie początkujących, 2) na nowe tańce i mazura. Zapisy przyjmuje: wieczorem na miejscu, w ciągu dnia. Piotrkowska 97, w zakład. fotograficznym. 4378

Pracownia sukien damskich i dziecięcych
Ladwigi Burzyńskiej
Główna № 18
m. 30, (parter).
Przyjmuje roboty i wykonuje takowe podług wymagań Szan. Klienteli.

DROBNE OGŁOSZENIA.

A.A.A.A.A. Pierwszorzędne biuro nauczycielskie Adamowiczowej ul. Piotrkowska 103, polska; nauczycielka z doskonałym francuskim, niemieckim i muzyką na wyjazd do Rosji; nauczyciel z różnym stopniem wykształcenia na godziny; francuzki, angielski, niemiecki, bony z szyciem, freblanki, pielęgnarki, gospodynie; świadectwa chlubne 3703—68w—1

A.A.A.A.A. Nauczycielki z muzyką, nauczycieli z wyższym wykształceniem na godziny; angielski, francuski, niemiecki, bony z szyciem, freblanki, kasyerki buchalterki, pielęgnarki, gospodynie; świadectwa chlubne — polska biuro Adamowiczowej, Piotrkowska 103 2251—12ws—3

AAAAA Nauczycieli, nauczycielki, wychowawczynie, ochroniarzki, freblanki, bony, pielęgnarki, gospodynie na stałe demi place, przychodnie wszelkich narodowości. Kantor służby „Pomoc” służyć od najwykwintniejszej polska Pierwszorzędne Biuro Nauczycielskie i Rekomendacyjne Felkisy Sekowskiej (dawniej W. Rościszwskiej), Przejazd № 14. 9181—13ps—9

A Meble rozprzedam za bezcen: Kredens, stół, krzesła, łóżka, materace, szafa, otomana, bieliznarka, nocne stoliki, umywalkę, tremo, słupy, biurko, zegar, lampę, gramofon, maszynę Singer, Zschodna 29, m 7A. 9733—1

A Meble sprzedam tania: Szafy, łóżka, materace, otomanę, stół rozsuwany, bieliznarkę, krzesła dębowe, maszynę Singera, ul. Konstantynowska 7—13, prawa oficyna 9732—2—1

A. Meble rozprzedam za bezcen: Garnitur salonowy, tremo, kolumny, ekran, kredens, stół, krzesła, szafa, otomanę, łóżka z materacami, umywalkę, bieliznarkę, biurko z fotelami, zegar, lampę, gramofon, obrazy olejne Piotrkowska 192 m. 5. 9734—1

A Kuszerka A. Siedź, przyjmuje panie spodziewa aże się sła boci. Opieką troskliwą — Piotrkowska Nr. 163, telef. Nr. 23—09 8980—53—4

A kuszerka A. Lulewska, Główna na 42, m 2, udziela porad, niezamożnym ustępstwo, dyskretycja ścisła. 9 08—63—4

Bardzo tania sprzedam sklep kolonialny w dobrym punkcie Wiadomość: Widzew, ul Graniczna 14. 9712—3—1

Człowiek inteligentny w średnim wieku, posiadający 25 letnią samodzielną praktykę biurową, władający dobrze polskim, rosyjskim i mniej niemieckim, poszukuje posady zarządzającego fabryką lub jego pomocnika, magazyniera, ekspedienta, lub jakiegokolwiek innego odpowiedniego zajęcia Oferty „Rozwój” „A”. 9630—23—1

Dom murowany o 6 ciu mieszkańach z placem 60 X 40 do sprzedania, Szosa Pabjanicka na Habule, za ewangelii omen-tarzem № 21 9664—2—2

Do sprzedania sklep w dobrym punkcie, ul. Widzowska 119. 9606—3—3

Do sprzedania palto damskie, pluszowe, czarne, nieużywane, tania. Mikołajowska № 46, m. 1. 9699—23—1

Fortepian oraz inne tania do sprzedania, Nawrot 32, mieszkanie 4 9520—3—1

Filia rzeźnicza, dobrze prosperująca, jest do sprzedania zaraz, ul. Żelazna Nr. 7 9736—3—1

Fotro damskie tania sprzedam. Przejazd 49—11. 9586—3—3

Fortepian sprzedam, Budynowicza, Długa 144, m 27. 9609—3—3

Gospodyni z dobrem gotowaniem, z świadectwami dobrymi, w średnim wieku, poszukuje w miejscu lub na wyjazd zajęcia, wymagana skromna. Oferty pod „Gospodyni”. 9676—2—2

Jest do sprzedania plac z budynkami, przy ulicy Rządowskiej, narożnikowy № 45. Takła Kierpui. 96—0—2—2

Jest do sprzedania olejniczek wysokości 5 łokci, Nawrot 56, m. 18, od 7 1/2, do 9-jej w. 9519—1

Jest do sprzedania dorożka w dobrym stanie na gunach, ul. Radwańska № 1. Wiadomość na miejscu 9706—3—1

Maszynę bębnową sprzedam tania: Widzowska 139, m 2. 9525—33—1

Mebie różne z 4 pokoiów sprzedam za bezcen, byle zaraz Nawrot 44, m. 3. 9078—10—3

Maszynę używaną, oryginalną, sprzedam tania. Aleksandryjska Nr. 2, róg Kościelnej. 9631—4—3

Mebie z 5 ciu pokoiów sprzedam częściowo za bezcen: Kredens ozdobny, stół, krzesła, otomana, szafa, biurko, bibliotekę, łóżka, materace, bieliznarkę, umywalkę, dwa garnitury mebli, tremo, słupy, stoliki, ekran, biureczko damskie mahoniowe, szafkę, różne drobniaki, obrazy. Piotrkowska 223, m 2. 9594—6—3

Magię do sprzedania, Pasaz Szulca № 75 Wiadomość w sklepie. 9728—2—1

Maszynę do szycia najtaniej, można kupić. Benedykta 20, m. 29. 9735—2—1

Mażenstwo bezdzietne poszukuje przyzwoitych mężczyzn na mieszkanie, Przejazd 23 m 7. 9709—3—1

Młody człowiek, posiadający niemiecki, francuski, angielski, matematykę, korespondencyę, buchalteryę, udziela korepetycyi niedrogo. Oferty: „S. K.” 9711

Magle do sprzedania z powodu wyjazdu. Andrzeja 53, róg Lipowej, wejście z Lipowej, front 961—3—2

Mieszkanie składające się z 2 pokoiów i kuchni z wodą, i piętro, do wynajęcia zaraz. Nawrot 73. 9611—3—2

Maszyny 2 Singera, miesiąc używane, bębnowa, pierścieniowa i maszyna za 16 rubli. Piotrkowska 103 m 5 8744—20—10

Maszyny 2 Singera najnowsze systemu tania sprzedam. Plac Kościelny 4, Jurczyński 8743—0—0

Nauczycielka muzyki, oceniona szkółki muzycznej warszawskiej (średniego kursu) profesora Szopskiego (fortepian) udziela lekcji, również udziela lekcji śpiewu solowego (uczniółka Myszuji). Wiadomość: Mikołajowska 67 m. 6. 9705—3—1

Potrzebne zaopatrzenie i uczenie, pracownia Kościelnej, Zielona 23. 9701—5—2

Pani poszukuje dziewczynki 12—14 lat, sierotę, którą może do stać za swoje, Grabowa № 26 w sklepie. L. Brandt 9692—2—2

Potrzebna znajoma zdająca na mieszkanie ul. 21 9711—2—2

Pokój z umeblowaniem wesołym, dla inteligentnego mężczyzny do wynajęcia zaraz. Przejazd 16, m. 21. 9536—d

Pokój przy toalecie, do wynajęcia. Wilzowska № 7, m. 28. III piętro 9632—3—3

Potrzebny jest znajomy subiekt do sklepu żelaznego, o brzoświństwo mają kandydaci z prowincyi, wymagana znajomość języka niemieckiego, warunki od umowy, złożyć się Trzeźnowa, 240—ska Wola 973—0—2

Potrzebna pracownica zdająca na stałe, ul. Rawwusca 15 9711—1

Potrzebna suma 1000 do rozszerzenia interesu, dobrze prosperującego. Procent od umowy Oferty w Rozwoju sub. „Zysk” 962—2—1

PRZEDWCZESNA MESKA NIEMOC PŁCIOWA zarówno jak i wszelkie cierpienia neurasteniczne usuwa szybko i gruntownie
MUIRACITHINA ALEXANDRA

Orzeczenia największych profesorów wysyłamy gratis i franco.

Kantor Chemicznych Preparatów, St.-Petersburg, Mała Koniuszna № 10.

OSTRZEŻENIE. We własnym interesie należy zwracać baczną uwagę na nazwę: **MUIRACITHINA ALEXANDRA**.

Główny skład dla Królestwa Polskiego: S. Rościszewski & J. Kirchmayer, Warszawa, Bracka № 6. W Wilnie dostać można u J. B. Segalla i we wszystkich innych aptekach.

2855

Potrzebne prasowaczki na stałe, Nowo-Cegielniana 4 9684-3-3

Piwiarnia do sprzedania, ulica Grabowa 31. 9714-3-1

Przyjmie 3 panów na mieszkanie, Piotrkowska 235, m. 31. 9643-2-2

Przyjmie 3 panów na mieszkanie, Piotrkowska 255, m. 31. 9643-2-2

Pokój umeblowany: Gaz, opał, usługa. Przejazd 49, m. 11. 9585-3-3

Prośby, apelacje, kasacje, sprawy karne, inkasno protestowanych weksli. Dawid Makow, Widzewska 36, mieszk. 38. 9523-1

Pokój umeblowany zaraz do wynajęcia, Widzewska 109 m. 16. 9522-3-1

Pracownia sukien Bronisławy Wandy wykonywa powierzone sobie roboty gustownie i nie drogo. 9526-8-1

Przyjmie panny na mieszkanie, Piotrkowska 119 m. 10. 9712-2-1

Sklep z pokojem i kuchnią z pokojem do wynajęcia zaraz lub od 1 stycznia, Kosiny, ul. Polna № 47. 9727-1

Sklep kolonialny do sprzedania, Bałuty, ul. Wspólna 12. 9517-3-1

Sklep kolonialny z powodu choroby do sprzedania, ul. Widzewska № 231. 9716-3-1

Sklep kolonialno-spożywczy do sprzedania zaraz, ul. Lubelska № 12. 9730-3-1

Sklep do sprzedaży spożywczy i dystrybucyjny. Bardzo niska cena, z powodu słabości. Gmina Chejny, Julianów nr. 12. Wiadomość w sklepie. 9688-1

Sklep z ogrodem warzywno-owocowym we Wsi Koscielnej na letnisku blisko stacji kolejowej z powodu choroby sprzedam Dzierżawa 150 rb. rocznie. Wiadomość, Przejazd 16 m. 23. 9683-3-1

Sprzedam gospodarstwo 14 morgów dobrej ziemi z budynkami i ogrodem, w tem 8 morgów szlacheckie można rozsprzedać na plac dla letników, 2 wiorsty od miasta Zgierza, gm. Leśmierz wies Bazalt nr. 2 od Proboszczowicz, Andrzej Witas. 9658

Sprzedam żakiet damski, suknię popielatą, żakietkę męską, garnitur mebli miękkich. Widzewska Nr. 109-16. 9521-3ps-1

Stangret dobrze obznajmiony z koźmi, z dobrymi świadectwami, prosi Szan. P. p. o zaoferowanie odpowiedniego zajęcia. Wiadomość: Średnia 106. u stróża. 9693-2-2

Sklep do sprzedania kolonialno-dystrybucyjny. Wiadomość: Radomska 10. 9690-3-2

Sofka zielona w dobrym stanie, tania do sprzedania. Piotrkowska 163, m. 14. 9689-3-2

Sklepy 2 do sprzedania kolonialne. Wiadomość: Widzewska 112. 9691-3-2

Sklep spożywczy do sprzedania, ul. Wysoka 13. 9657-3-3

Sklep spożywczo-dystrybucyjny do sprzedania, Rawska nr. 10, Szlęsyng. 9672-2-3

Sprzedam garnitur mebli krytych pluszem, tremo czarne, stolik do kart, kredens, krzesła gięte, gramofon, drobniag. Szkolna 13, 1-a piętro, m. 7. 9589-3-3

Skład pianin, gramofonów Chodkowskiego, Mikołajewska 25. Ceny niskie: gotówka, raty. 9572-34s-2

Sklepik do sprzedania tanio. Staro-Sikawska 1, Bałuty. 9605-2s-2

Sklep kolonialny jest do sprzedania zaraz, lub od Nowego Roku, św. Anny 22. 9677-10ss-2

Sklep do sprzedania spożywczo-dystrybucyjny, Słowiańska 6. 9660-2-2

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania zaraz, Gubernatorska 22, w sklepie. 9576-3-3

Wyuczam haftu, rysunku monogramów. Lekcje wieczorami. Piotrkowska nr. 118, m. 17. 9363-

Wodociągowe i kanalizacyjne materiały, jako to: rury lane i cynkowe, fasony do nich, miski klozetowe, umywalnie, pisuary fajansowe i lane emaljowane, armatura mosiężna i niklowana do sprzedania tanio. Nowa 5, tel. 40. 9553-3-3

Zdeina sklepowa potrzebna do filii rzeźniczej, Miłsza № 28. 9653-cs-3

Zakład oczyszczania pierza pociełowego Karola Lamprechta (mieszka Miłsza № 23). Zakład Pańska № 74. 6561-26s15

Złozka angielskie, oiszone, nowe, sprzedam tanio, Słowiańska nr. 8. 9729-1

Zgubione dokumenty.

Helena Ender zagubiła kartę od paszportu wydaną z fabryki Kuntzera w Widzewie. 9710-1

Jan Wilhelm Heimle zagubił świadectwo, wydane z fabryki Allarta i Rousseau. 9518

Józefa Błozyńska zagubiła kartę od paszportu, wydaną z fabryki Bielawa. 9715

Marya Porycka zagubiła kartę od paszportu, wydaną z fabryki Serejskiego i Birasteina. 9708

Paweł Kowal zagubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki Szal Rosenblata. 9524-3-1

Zaginął paszport na imię Władysława Pawelca, wydany z gm. Strzałków, pow. turckiego, gub. kaliskiej. 9707-3-3

Zaginął paszport, wydany z gm. Dobra, gub. piotrkowskiej, na imię Józefa Nawrockiego. 9592

Zaginął paszport wydany z miasta Brzezina, gub. piotrkowskiej, na imię Enocha Szylckiego. 9670-3-3

Zaginął paszport na imię Władysława Kaźmierczaka, wydany z gminy Iwanowice, p.w. kałiskiego, z.ub. kaliskiej. 9663-3-3

Futra

nadzwyczaj taniol

Futra damskie

z karakułowym kołnierzem od 42.—

Żakiet futrzane 58.—

Kołnierze fokowe 6.25

Kołnierze skunksowe od 28.—

Kołnierze imitacja skunksu 8.75

Wielki wybór!

Palta angielskie od 9.50

Palta angielskie z puszystych materiałów 14.50

Schmechel i Rosner

Piotrkowska 100.

3709

Wyższa szkoła kroju i szycia

„JÓZEFINY“

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie złotym medalem, w Belgii—srebrnym i dyplomami uznania.

Lódź, Piotrkowska № 23.

Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego i angielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i upinania. Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczenice nabierają wprawy i gustu. Po złożeniu egzaminu w Cechu uczenice otrzymują patenty cechowe lub świadectwa prywatne. Na miejscu duży wybór manekinów. Przyjmując się obstalanki podług zdjętej miary. Zamiejscowym wysyła się za zaliczeniem pocztowym.

3456r

Anna Laferska, powróciła

i prowadzi nadal swoją dyplomowaną Pracownię Gorse-tów pod swoim osobistym kierunkiem. Konstankynowska № 10. Poleca wszelkie roboty w zakresie gorseciarstwa wcho-dzące, a także wielki wybór gotowych. Modele i żurnale pa-ruskie co miesiąc świeże.

3896

Gra o mistrzostwo w piłkę nożną

W niedzielę dnia 19 listopada o godz. 2 po południu

Gra protestowa

Łódzki klub sportowy — Viktoria.

4470 na placu sportowym ul. Targowa 87/89

Zna Sz. Pan obuwie I. Brochis i S-wie???

Obuwie znane

ze swej dobroci.

Z prima gemzy

męskie 7.90

damskie 7.25

dziec. 2.50-4.—

Najnowsze fasony.

Wyłączna sprzedaż

Schmechel i Rosner

Piotrkowska 100.

9711

Przez krótki jeszcze czas MAGAZYN mój mieścić się będzie w tymże gmachu na I-em piętrze.

Jesienne i zimowe nowości.

Po przebudowie własnego gmachu polecam się łaskawej Publiczności.

Dom mój konfekcyjny damski, męski, dziecienny i uczniowski zaopatrzone jest w wielki wybór ostatnich nowości. : : : : :

EMIL SCHMECHEL

Piotrkowska № 98.

Pierwszorządny dom konfekcyjny.

Telefonu № 7-21.

Przez krótki jeszcze czas MAGAZYN mój mieścić się będzie w tymże gmachu na I-em piętrze.

Kolosalny wybór w różnych cenach zawsze na składzie.

3705

Zdolni kotlarze i ślusarze

znajdą natychmiast zajęcia w fabryce maszyn ul. Senato. Va 21. 4468

ZECER

znający dobrze język polski potrzebny do gazety „Rozwój”, Przejazd 8.

Cechowa nauczycielka M. HENC

Udziela lekcji kroja, szycia i różnych ręcznych robót. Kursy wieczorne od 7-9. Przyjmuje się codziennie. Widzewska Nr. 152 m. 30 w oficynie na lewo II p. 4258-6-1

EGZYSTUJĄCA OD LAT 20 W ŁODZI

Pracownia haftów i ZNACZENIA BIELIZNY

D. Mazurkiewiczowej

z dnem 1 października r. b. przeniesiona została na ulicę

Przejazd 16, m. 24.

Przyjmuje się uczenie.

KORZYSTNA OKAZJA DLA FRYZYERÓW

Egzystencya zapewniona. Pierwszorządny zakład fryzjerski w Łodzi w centrum ulicy Piotrkowskiej, najbardziej zaprowadzony na miejscu, świetnie prosperujący, z najlepszą Klientelą jest z powodu okoliczności famil. do sprzedania za 6000-7000 rubli. Specjalność: pielęgnowanie i farbowanie włosów matcare, mycie głowy, masaż twarzy, elektroliza, oraz wszelkie z włosów. Świetne zyski na obrotach ze sprzedaży w zakładzie. Łaskawe oferty sab. „L. C. 4130”, w administr. niniejszego pisma. 4452

Przyjmuję nadrabianie **pończoch.** MIKOŁAJEWSKA 59 m. 29 2-gie piętro.

LEKCYE

języka polskiego i francuskiego dla dzieci oraz osób do reszty. Kursy dla cudzoziemców. Metoda ułatwiona. Tam też mogą się zgłaszać osoby, zainteresowane w edukacji. Ulica Długa 33, I piętro. 3430d

Potrzebna **Zdolna panienka**

do robót kapelażowych. St.-Zarzewska № 20 w sklepie. 4370

Pracownia sukien 4438 i okryć damskich

Robotę wykonywa się prędko i gastownie — Wykończenie dobre. Ceny niskie. — **Piotrkowska № 115.** — Parter, szkoła kroja.

Potrzebny zaraz **fachowy kupiec**

do sprzedaży, znający doskonale języki: niemiecki, polski, pożądan także i rosyjski. Zakład porzeczowy E. Pasch i S-ka, ulica Przejazd № 22. 4440

CYRK Devigné

W sobotę dnia 18 listopada 1911 r. 3715

Wielkie galowe przedstawienie

BEREFIS znakomitej trupy

„królów powietrza” 3 damy i 6 Wortley. 3 mężczyzn.

Do obszernego programu wejście wielka balet-pantomina

KOPCIUSZEK

w 3 aktach i 8 obrazach z udziałem 100 dzieci.

Szczegóły w programach. Początek o g. 8 i pół wiecz.

Ogłoszenie. W niedzielę

2 Wielkie Przedstawienia 2

Popołudniowe o godz. 3-ej. — Wieczorne o godz. 8 1/2.

№ 368

Obwieszczenie.

DYREKCJA

Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi

W zastosowaniu się do § 22 Ustawy, podaje do powszechnej wiadomości, iż zażądane zostały pożyczki na nieruchomości:

1. pod № 1108a przy ulicy Widzewskiej, przez Leopolda i Melidę mał. Kierst, pierwotna rb. 15,000;
2. pod № 1506 przy ulicy Nowo-Cegielnianej, przez Chęć-Frajdę Hack, pierwotna rb. 23,000;
3. pod № 288ad przy ulicy Szkolnej, przez Iekę Lewkowitza, pierwotna rd. 46,000;
4. pod № 954 przy ulicy Zarzewskiej przez Bronisławę i Joannę małżonków Pladek, pierwotna rb. 16,000.

Wszelkie zarzuty przeciwko udzieleniu zażądanych pożyczek stowarzyszeni zechcą przedstawić Dyrekcji w przeciągu dni 14 od daty wydrukowania niniejszego obwieszczenia.

Łódź, dnia 18 listopada 1911 r.

3719

PUDER VENUS

LABORATORYUM ST. GORSKIEGO WARSZAWA, Leszno № 12.

Najdelikatniej przystaje do twarzy, przyrządzony podług najnowszej wymagań higieny, analizowany i odznaczony na 6-ciu wystawach lekarsko-hygienicznych najwyższymi medalami i polecony jako najlepszy puder krajowy w ozdobnym blaszanym opakowaniu

Żądać wszędzie.

2057 Cena próbnych pudełek 15, większe 30, 50 kop. i Rb. 1.

Miliony osób uzdrowionych!!!

Powagi lekarskie nazwały i orzekły, że

Mydło „Herba”

D-ra Obermeyera (z siostrą miłosierdzia)

jest jedynym najpewniejszym leczniczym środkiem, usuwającym pryszcz, łupież, wagner, liszaje, krosty, swędzenie i wszelkie nieczystości skóry.

Miliony kawałków w użyciu. Tysiące podziękowań od wdzięcznych chorych i lekarzy. — Kto chce się skutecznie wyleczyć, niech żąda tylko mydła „HERBA” z marką siostra miłosierdzia na każdym kawałku, gdyż wszelkie inne bezwartościowe falsyfikaty. Sprzedają w aptekach, składach aptecznych i perfumeryjnych. 8051

DYREKCJA Piotrkowskiego Tow. Kredytowego Miejskiego

Stosownie do art. 22 Ustawy Towarzystwa podaje do powszechnej wiadomości, że wymienione niżej osoby zgłosiły się do Dyrekcji z żądaniem przyznania im pożyczek na ich nieruchomości:

Położonych w Radogoszczu. Nr. 309, H. r. 103²⁰⁸ Josek-Mendel Gutman i Michał-Lajb Winter 13000.

Położonych w Bałutach-Nowych. Nr. 367-16⁴⁴⁸ Teodor Kraft 6000.

Nr. 5B 16²⁰⁵ Józef i Maryanna m. Franciszkowscy 4000.

Wszelkie zarzuty przeciwko żądanym pożyczkom winny być złożone Dyrekcji przez osoby zainteresowane w przeciągu dni 14-tu od daty podania ogłoszenia. 3713

Dlaczego marynarze odznaczają się taką zdrową kompleksją?

Fan zapewne często zachwycał się krzepkim zdrowiem marynarzy i rybaków. Oni żyją na morza wśród wiatrów i fal i widzimy ich zawsze z obnażoną piersią. Mimo to nikt mniej, niż oni nie podlega katarom i bronchitom. Rzadko znajdziemy wśród nich kaszlących, osłabionych lub chorych na płuca. A dlaczego tak jest?

Młody marynarz.

Przyczyna tego już w starożytności była znana. Lekarze zawsze przypisywali zdrowie marynarzy temu, że oni wdychają zdrowy świeży zapach smoły, którym przesycone są okręty. Każdemu wiadomo, jak dobroczynnie smoła działa na płuca.

Najlepiej katar, o ile będzie zaniedbany, może przejść w bronchitis, a niema nic trudniejszego, jak uwolnić się od zadawnionego kataru oskrzeli, wywołanego przez złośliwy katar. Dlatego też najlepiej walczyć z chorobą w samym zarodku; środkiem najpewniejszym, najprostszym i najoszczędniejszym jest zażywanie smoły.

Obecnie dzięki wybitnemu farmaceucie w Paryżu, p. Guyot, który wynalazł sposób przygotowywania ze smoły małych okrągłych kapsulek, mamy możność przyjmowania kapsulek Guyot'a, są bowiem do nabycia we wszystkich aptekach.

Zażywanie kapsulek dziegieciowych Guyota po 2—3 po każdym jedzeniu, wystarcza do wyleczenia w krótkim czasie najpoważniejszego kataru i najbardziej zadawnionego bronchitu. Zdarzały się nawet wypadki uleczenia zdeklarowanej gruźlicy, dziegieć bowiem wstrzymuje rozkład płuc przez taberkulę, zabijając szkodliwe mikroby, stanowiące przyczynę tego rozkładu. Jest to bardzo proste i wytłumaczone. Najlepiej katar, o ile będzie zaniedbany, może przejść w bronchitis.

Dlatego też najlepiej walczyć z chorobą w samym jej zarodku, zażywając kapsułki Guyota, zawierające dziegieć, otrzymany ze specjalnego gatunku sosny morskiej, która rośnie w Norwegii. Kapsułki te przygotowują się podług przepisu samego wynalazcy Guyota, czem tłumaczy się ta okoliczność, że tylko te kapsułki są skuteczne, wszelkie zaś podrabiania są bezwartościowe. Kapsułki Guyota są okrągłe, wielkości grocha, dają się łykać z łatwością z odrobiną wody. Są do nabycia we wszystkich lepszych aptekach. Zachwalany w sprzedaży ten lub inny produkt, zamiast prawdziwych kapsulek dziegieciowych Guyota, należy we własnym interesie odrzucać.

Żądajcie stanowczo, aby wam dano prawdziwe kapsułki Guyota. Aby się ochronić przed wszelkimi pomyłkami, prosimy zwracać uwagę na etykietę na flakonie. Na prawdziwych kapsułkach Guyota znajduje się napis wynalazcy Guyot grabem i tłustym piśmem oraz podpis tegoż w trzech kolorach: fioletowy, zielony i różowy na okos etykiety, również adres laboratorium: Dom Handlowy L. Frère 19, rue Jacob, Paryż.

Prócz tego należy pamiętać, że prawdziwe kapsułki Guyota nie są czarne, przeciwnie zaś nadzwyczaj białe i na każdej kapsułce odwrócony podpis „GUYOT”. Cena kapsulek Guyot 1 rb. 25 kop. za flakon.

Karaca kapsułkami Guyot wynosi mniej, niż 10 kopiejek dziennie, a wyzdrowienie zapewnione.

P. S. Osoby, które nie mogłyby łykać kapsulek, mogą je zastąpić Smolą Guyota w stanie płynnym, biorąc to lekarstwo w szklance wody, lub innego płynu do picia, którego wleją zawartość jednej łyżeczki od kawy; skutek zbawienny tego środka będzie ten sam jak zażywanie kapsulek i ozdrowienie nastąpi niezawodnie.

Cena płynnego dziegięciu GUYOT 1 rb. 10 k. za flakon.

Sprzedaj w składzie: Dom Handlowy L. Frère, № 19, ulica Jacob, w Paryżu i we wszystkich lepszych aptekach całego świata. Składy w Warszawie: Karpiński, Elektoralna 35, Władysław Hoffman i S-ka, ul. Zienna 46, Ludwik Spiess i Syn; Towarzystwo akcyjne Henryk Welt, Przejazd 5.

Do nabycia we wszystkich większych aptekach i składach aptecznych. Skład główny: Apteka Karpińskiego, Elektoralna № 35 w Warszawie. 3413

Lecznica Dr. A. Steinberga

BERDYŻA 3, Telefonu № 22-62.

(Stosowanie fizykalnych metod leczenia)

Ortopedia. Mechanoterapia (skrzywienia kręgosłupa, choroby stawów, mięśni i łązek). Gimnastyka lecznicza. Prace w przyrodzie ortopedycznych.

Gabinet Rentgenowski. Prześwietlenie i fotografowanie. Leczenie chorób skórnych.

Gabinet elektro-terapeutyczny. Arteriovalizacja. Stosowanie prądów stałych, przerywanych i sinusoidalnych. Elektroterapia chorób nerwów.

Gabinet światłolecznicy. Kąpiele świetlne w gorącym powietrzu. Kąpiele 4-komórkowe (vier-Zellen-Bad). 137r

+ Pierwsza Chrześcijańska Lecznica chorób zębów i jamy ustnej. +

Porada lub wyjęcie zęba 25 kop. Wyjęcie bez bólu lub plomba po 50 ko Zęby sztuczne od rb. 1 i wyżej. Korony złote i zęby sztywne i wszelkie reperacje po cenach umiarkowanych.

Gutzmana Elikser i proszek do zębów są niezbędne dla utrzymania w czystości jamy ustnej. — Łódź. Przejazd № 8. 2573

Zalecony przez pp. lekarzy
KEFIR B. PATZEROWEJ
 Łódź, Mikołajowska 31
 Dostawa do domów rano i po południu. 1660

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangelickiej 145. Ogólnie znana lecznica

chorób zębów i jamy ustnej lekarza d-ty H. Pruss.

Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu.

Specjalne laboratorium techniczne do wprawiania sztucznych zębów. Specjalność: plomby porcelanowe, plomby złote, złota korony, złote mosty (sztuczne zęby bez podniebienia). Reperacje i przeróbki sztucznych zębów **NA POCZEKANIU!**

Uwaga!! Ceny bardzo niskie! Uwaga!!

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

Gabinet Rentgenowski i Światłolecznicy

D-rów L. Falka, Z. Golca i St. Jelnickiego, Włodzka 35.

Ogólne i pojedyncze pokoje dla chorych od 2 do 5 rb.; ambulatoryum dla niezamożnych — płaca za poradę 60 kop.

Godziny przyjęć od 8—9 r., od 11—12 pp. i od 7—8 w niedziele i święta od 8—10 rano od 12¹/₂ do 1¹/₂ po południu.

Kobiety na choroby weneryczne przyjmuje specjalnie pani Dr. Zand Tennenbaumowa w poniedziałki, środy i piątki od godz. 5¹/₂ — 6¹/₂ po południu. 1734r

CENTRALNA KLINIKA chorób zębów i jamy ustnej

w Łodzi, ul. Piotrkowska № 86, tel. 14-79.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. KONSULTACJA BEZPŁATNIE. WYRWANIE ZĘBA 15 KOP. SZTUCZNY ZĄB 65 KOP. PRZERÓBKA I REPARACJE ZĘBÓW 50 KOP. Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu sztucznych zębów. Przyjmują tylko skończeni lekarze-dentyści.

GLYCEROPHOSPHATE GRANULE ROBIN

Glicerofosfat Robina ziarnisty.

Jedyny przyswajalny preparat fosforu wzmacniający system nerwowy GLYCEROPHOSFAT ROBINA działa skutecznie przy neurastenii, przecapowaniu umysłowym, nerwalgii, migrenie i t. d. Lekarze zalecają go również przeciw krzywicy, osłabieniu kości w okresie ciąży i podczas karmienia. Wzmacnia apetyt i korzystnie wpływa na przyrost sił. Przyjemny w smaku, łączy się w wodzie lub mleku. Sprzedaj w aptekach oraz składach aptecznych. Wystrzegaj się falsyfikatów i naśladowań. 2087

Dr. med. W. Kotzin
 Ulica PIOTRKOWSKA 71
 Choroby serca i płuc, przyjmuje od godz 10—11 rano i od 4—6 pp. 2763r
 № telefonu 31 19.

Dr. H. Szumacher
 choroby weneryczne i skórne
 Nawrot 2.
 przyjmuje od 8—10¹/₂, i od 6—8. Po poł., ponie od 5—6. W niedziele i święta od 8—1 r. 376r

Dr. E. Sonnenberg
 Choroby skóry, dróg moczowych i weneryczne
 CEGIELNIANA 14.
 Od g. 11—1 i 4—7 r. 765

Dr. med. Z. GOLC
 Choroby skórne i weneryczne.
 UL. MIKOŁAJEWSKA № 18.
 Godz. przyjęć: od g. 9—12 i od 2¹/₂ — 7¹/₂ wiecz., w niedziele i święta od 9 do 12¹/₂.
 № telefonu 20-60. 1877

AGATOL Najlepszy proszek 20 i 35 k.
 do zębów pasta 20 k.
 eliksir 30 i 50 k.
 St. Górskiego, Warszawa, Leszno 12.
 Odnaczony na 6 wystawach najwyższymi nagrodami za skuteczne i antyseptyczne działanie, jako najlepszy środek do czyszczenia zębów i konserwowania dziąseł. Odnacza się silnym i przyjemnym aromatem, dezynfekuje i odświeża jamę ustną, chroni zęby od przedwczesnego próchnienia i bólu, dając im zdrowy i biały wygląd. **Żadno wstawiać!** 2407—28

Dr. H. Rueger

Nawrot № 1.
Choroby wewnętrzne.
Przyjm. 4-6 p. poł. 3028

Choroby weneryczne, skórne i moczopłciowe

Dr. Stanisł. Piokarski

PIOTRKOWSKA № 115
Przyjm.: od 9-10 rano i od 5-8 wiecz., kobiety od 4-5. 1331-1

Dr. FRANCISZEK KOZIOLKIEWICZ

(starszy) Telef. 17-14
Piotrkowska 103
Choroby wewnętrzne, dzieci i kobiece. Przyjm. od 9 1/2-11 r. od 6-8 pp. 1426r

Dr. Maksymilian Papierny

AKUSZER I SPECYALISTA CHOROBY KOBIECYCH.
ulica Południowa № 23.
Telefon 15-85.
Przyjmuje do 11 rano i od 4 1/2 do 6 1/2 po poł. 333r

Dr. H. Litmanowicz

Krótką 12. 3377
CHOROBY DRÓG MOCZOWYCH (cewki, pęcherza i nerek).
Oświetlenie organów moczowych.
Godz. przyjęć: od 8-10 i 4-7.

Dr. TADEUSZ BRABANDER

Piotrkowska 294.
Akuszerya i choroby kobiece
Przyjmuje od 4-7 popoł. 3974

Dr. med. Goldfarb

powrócił.
Choroby skórne i weneryczne.
Przyjmuje od godz. 9-12 rano. i od 6-8 wiecz.—Dla pań od 5-6
W niedzielę tylko od 9-12.
Zawadzka № 18. 3617

Dr. med. Michał Kantor

choroby chirurgiczne
ul. Południowa 3. Tel. nr. 1827
Przyjmuje od 8-10 rano i od 3-6 po poł. 4280

Dr. Fr. Łukasiewicz

Staro-Zarzewska № 36, róg Sesnowa.
Choroby żołądka i kiszki, wewnętrzne i dziecięce.
Przyjmuje do g. 11 rano i od 3-6 po poł. 2209r

ZĘBY

sztuczne 50 kop. Plomby 35 k. Wyrwanie zęba 15 kop. Wyjmowanie zębów bez bólu. Przeróbka i reparacje na poczekaniu. Lecznica zębów, ul. Główna № 55. 4244

D-rka med. Maisel

Staro-Zarzewska 64.
Akuszerya, choroby kobiece i dzieci. — Przyjmuje: od 8 1/2-9 i od 3-6 1/2. Dla niezamężnych od g. 5-6 bezpłatnie. 3588

Dr. H. Sadkowski

Piotrkowska 120
Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszki).
Codziennie od 8-10 rano i od 5 do 7 po poł. Telefon 23-10. 3501

Dr. A. S. Tenenbaum

Chor. wewnętrzne i dzieci. (Choroby żołądka i kiszki).
Wschodnia № 49.
przyjm. od 8-9 r. 15-7p p. 3642

Dr. A. GROSLIK

Zachodnia 68 przy ul. Zielonej
Choroby skóry weneryczne i dróg moczowych.
Przyjmuje 8 1/2-11 1/2, r. i 6-8 w.; panie 5-6 wiecz.
W niedzielę i święta od godz. 9 do 12 rano. 2474-1

Dr. Wacław Bernard

CHOROBY WENERYCZNE, SKÓRY, DRÓG MOCZOWYCH
Benedykta № 9.
(9-12 r. i 4 1/2-7 1/2, w.) 1483

Dr. Sołowiejczyk

choroby dzieci i wewnętrzne
Specjal. cierpienia piersiowe.
Powrócił. 2665
Andrzeja 4, telefon 18-47.
godz. przyjęć: 9-10 r. i 5-6 pp.

Dr. I. Silberstrom

przeprowadził się na ul. Zawadzka № 12
Choroby skóry, włosów i weneryczne
Przyjmuje od 11 1/2-2 1/2, p. p. i od 5 1/2-8 1/2 w. Panie: 4 1/2-5 1/2, po poł. W niedzielę do 3-6 po poł. 712r

Zakład fryzjerski
damski, męski, oraz manicure i wyroby włosowe

Braci Starońskich
Łódź

ul. Piotrkowska nr. 47
Telefon 23-02 4264

Dr. Feliks Skusiewicz

Andrzeja 13.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe
Przyjmuje: od 9-11 r. i od 4-8 po poł. W niedzielę i święta od g. 10-1
Telef. 26-26. 507-0

Dr. GUSTAWA ZAND-TENENBAUMOWA

powróciła 3544
CHOROBY KOBIECE, SKORNE WENERYCZNE (u kobiet i dzieci)
Ul. Wschodnia № 49.
Przyjm. od g. 10-11 i od 7-8.

ZĘBY

sztuczne od 75 k. Plomby od 50 k. na kauczuka, złocie — bez wyjęcia korzeni. Plombowanie złotem, srebrem, porcelaną. Wyjmowanie zębów bez bólu. Przeróbka i reparacje na poczekaniu. Lek.-dent. S. LIPOWSKI, Piotrkowska 92. 381r

D-rka Felicya Goldberg

Mieszka obecnie 3996
ul. Piotrkowka 107.

INHALATORYUM

pod kierunkiem
D-rka Grabowskiego
przy chorobach organów oddechowych nosa i przemiany materii (specjalne, przy skrofuziozie u dzieci). Otwarte codziennie prócz niedziel i świąt od godziny 4-6 do 7-8.

Spacerowa № 29. 2773r

Dr. Jelnicki

ul. Andrzeja 7. Tel. 170.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
Godziny przyjęć: panowie od g. 9-11 r. 15-8 po poł., panie 4-5 po poł.; w niedzielę i święta 8-12 r. 1483r

SPECYALISTA chorób skórnych, wenerycznych i niemocy płciowej

Dr. LEWKOWICZ POWRÓCIŁ.

Przy syphilisie zastosowanie preparatu „606“.
ZACHODNIA № 33.
od 9-1 i 6-8, dla Pań od 5-6, w Niedzielę 9-3. 2897

Specjalista chorób włośców, skórnych (plagi i pryszczki na twarzy) i wenerycznych (syphilis)

Dr. S. SZWIKIND

SREDNIA № 2.
Leczenie elektrycznością, masażem i kosmetycznym.
Przyjmuje od 8 do 2-3 po poł. i od 4 do 9 wiecz. 469r

Dr. med. J. Szwarcwasser

Piotrkowska 18.
Choroby wewnętrzne i nerwowe. Specjalnie: choroby żołądka, kichanie i przemiany materii (cukrowa, podagra, tyfus itd.). Niezbędne dla diagnozy analizy chemiczne i bakteriologiczne, wydział i krwi w laboratorium własnym. Od 11-1 rano i od 5-7 1/2, po południu. 459r

Dr. L. KLACZKIN

Konstantynowska 11.
Syphilis, skórne, weneryczne, choroby dróg moczowych.
LECZENIE SYPHILISU
EHRlich-HATA 606.
Przyjm. od 8-1 rano i od 5-8 w. dla dam od 4-5. W niedzielę i święta tylko do 1 rano. 746r

Dr. med. LEYBERG

o. długoletni lekarz klinik wiedeńskich. Ch. skóry, weneryczne i moczopłciowe
Godziny przyjęć: 10-1 i 6-8. Dla pań 5-6, poczekalnia oddzielna. W niedzielę tylko do obiadu.
Krótką 5, telef. 26-50. 2113

Dr. I. Lipszyc

choroby dzieci.
1897 mieszka obecnie
Piotrkowska 103, tel. 15-01
przyjm. do 10 r. i od 4-5 p. p.

Dr. Skalski

Akuszerya choroby kobiece i wewnętrzne. Przyjmuje od 3-5 po poł. ul. Rokicińska 47, telefon 18-19. 2942

Dr. Hejt

Srednia 5, powrócił.
Sp.: Choroby skórne, weneryczne, włosów, kosmetyka lekarska. Leczenie Syphilisu Salvarsanem EHRlich-HATA 606* (interven). Leczenie elektrycznością (elektrolizem i masażem wibracyjnym). Dla pań osobna poczekalnia.
Godz. przyjęć: od 8-1 rano i od 4-9 w. W niedzielę i święta od 9-2 p.p. 3589

Dr. L. PRYBULSKI

CHOROBY SKORNE, WŁOSÓW, (kosmetyka), WENERYCZNE I MOCZOPŁCIOWE I NIEMOCY PŁCIOWE.
LECZENIE SYPHILISU
EHRlich-HATA 606.
Ul. Południowa № 2.
Przyjmuje od godz. 8-1 r. i od 4-8 w. nanie od 5-6 po poł. 1420-r-

ODCISKI

brodawki, zgrubiałą skórę usuwa najskuteczniej znane i nagrodzone Wielkim Złotym Medalem w Paryżu
ST. GORSKIEGO w Warszawie, Leszno № 12. Cena 35 i 60 kop. Żądać wszędzie. Wystrzegać się naśladownictwa. Zwracać uwagę na markę Gładystor. 2613

ARAGO

Wydawnictwo
ul. Krakowska 10. 2613

Wiadomem jest oafemu światu,

że na PIEGI, PRYSZCZE, WĄGRY, mokre i suche LISZAJE, KRÓSTY i wszelkiego rodzaju nieczystości skóry jest wiele różnych środków, lecz skutecznie działających bardzo mało. Kto chce otrzymać prawdziwie radykalny środek kosmetyczno-leczniczy, niech żąda rozpowszechnionego i uznanego przez powagi lekarskie

MYDŁA ks. KNEIPPA

z powyższą etykietą i napisem na każd. etyk. reprezent. Bez tego podp.—falsyfikaty. Po 40 k. kawałek sprzedają wszystk. apt., skl. apt. i perfumerye.
Reprezentant M. Niedźwiedź, Warszawa, Graniczna 6. 1591

Dr. ROSENBLATT

Choroby uszu, nosa i gardła.
PIOTRKOWSKA Nr. 35.
Telefon 19-84.
Przyjmuje od 10-11 i od 5-7; w niedzielę od 10-11 2857

Remiza „BRISTOL“

Właśc. A. NEUMANN (dawn. Bartosz), wynajmuje eleganckie karety, powozy etc. na godziny, dnie i miesiące dla jazdy po mieście, do miast sąsiednich i na polowanie po cenach umiarkowanych. Staranna obsługa ul. Piotrkowska № 119, telefonu № 1053. 2849r

Ból głowy i migrenę

natury natychmiast usuwa „MIGRENO-NERVOSIN“
Bezwarunkowo pewny i nieszkodliwy roślinny środek.
Są już falsyfikaty.
Więć żądać w aptekach i skl. apt. proszków wymyślonych TYLKO W PŁOCKU i z podpisem wynalazcy A. Gąseckiego na każdym.
Proszek 10 kop. 2558

Towarzystwo Rolnicze

poszukuje placu w śródmieściu, z domem na kantor i stadnię. Oferty ustne lub piśmienne składać w kantorze Towarzystwa Łódź, Widzewska № 50. 4022

Sprzedaż Gramofonów

w dużym wyborze, jak również płyty z najlepszych fabryk, ceny niższe niż gdziekolwiek. Zyczącym na raty. Przyjmuje się wszelkie reparacje oraz przerabianie gramofony na pathofony. Uwaga: specjalista Plac Kościelny № 4. Piotrkowska 103, Jurczyński. 4096

Instytut Języków Nowożytnych D-ra KUMMERA
Piotrkowska 79. Karoła 4
jest **najbardziej** znanym
najstarszym
i najwięcej uczęszczanym
SPECYALNYM ZAKŁADEM NAUKOWYM dla dorosłych
w miejscu i dzięki swej
wyśmienitej metodzie nauczania, doskonałemu kierownictwu pod względem naukowym i swym wykwalifikowanym pedagogom daje
zupelną rekojmie
szybkiego i gruntownego
nauczenia się języków nowożytnych.
Oprócz Instytutu Piotrkowska 79 i Karoła 4 nie pozostajemy w stosunkach z żadną inną szkołą języków w miejscu.
Dyrekcya Instytutu Języków Nowożytnych D-ra KUMMERA
Piotrkowska 79. Karoła 4.
3577

Ostatnia nowość!!

WYŻYMACZKI „Madame Sans Gêne”
udoskonalonej konstrukcji, z łożyskami kulkowymi Lovella, działające tak lekko i szybko, że pozwalają bez najmniejszego zmęczenia, w tym samym czasie, wyjąć 5 razy **więcej** białizny, niż przy użyciu innych systemów. System „Madame Sans Gêne” **przewyższa wsz. stko co było dotychczas** znanem na tym polu. Wyłączni przedstawiciele na Królestwo i Cesarstwo
KRZYSZTOF BRUN i SYN w Warszawie.
Wyłączny przedstawiciel na Łódź:

M. ROSEN, Nawrot 14.

Skład win M. D. OKOJEWY

1855

Dzielną № 11

Zdrowie jest bogactwem i szczęściem!!!

Kto cierpi na żołądek, głowę i ogólne niedomaganie ten powinien pić **Wino żołądkowe № 7**, za-
twierdzone przez rząd za Nr. 3478. Wino żołądkowe, za-
stawiane w Ekaterynburskim pułkowym lazarecie przy cho-
robach żołądka, wykazało znakomite rezultaty, co stwierdza
świadectwo, wydane przez starszego lekarza w 1910 r., jak
również w 1911 r. przez starszego lekarza szpitala Czer-
wonego Krzyża, gdzie wino było z powodzeniem stosowane.
Wina żołądkowe № 7 w żadnych innych składach niema
jak tylko w składzie win M. D. OKOJEWY, Dzielną № 11.
OLIWA do lampek 20 kop. funt. KNOTKI bezpłatnie.

Odnaczona ZŁOTYM MEDALEM na WYSTAWIE w ROSTOWIE.

Warszawska szkoła kroju i szycia Apolonii Kopydłowskiej

dyplomowanej uczennicy paryskiej akademii kroju. Wydaje patenty
i dyplomy z prawami zakładania pracowni, szkół. Nauka gruntowna
i prędka, prowadzona dwoma systemami; uczennice nabierają wprawy
i gustu przy pracowni sukien. Nauka mierzenia, pasowania i mo-
delowania. Kurs wieczorowy po cenach niższych; w kompletach
połowa ceny. Nauka kroju teoretyczna 10 rubli. Zapis uczennice w każ-
dym czasie. **Po skończonym kursie uczennice otrzymu-
ją posady.** Sprzedaż form papierowych, żurnali i manekinów.
Przyjmuje się suknie i kostiumy do krajania i pasowania.

Łódź, Piotrkowska № 115. Filja: Bałuty, Zgierska № 54.

Nowości Aparat do cerowa-
nia pończoch dający się łatwo
zastosować do każdej maszy-
ny do szycia cena rb. 1,75.

Prosimy się przekonać.

MASZYNY DO SZYCIA

„**PFAFFA**“ są najtańsze
i najtrwalsze
do ażytku domowego, do haftu do
cerowania **bielizny** i **pończoch**.
Wypłaty na raty od 1 rb. tyg.

B. Pomorski i S-ka Piotrkowska № 22 w po-
dwórzu, parter, tel. 26-87.
PS. Powołującym się na ogłoszenie do dnia 31/12
1911 roku, dajemy 10%.

OKRYCIA, KOSTYUMY, SUKNIE

PIĘKNIE WYKONYWA

Pracownia Stanisławy

Krój dobry, robota solidna.

Przejazd 48 m. II, II piętro, wejście z podwórza.

Zjednoczon Fabryki

Wyrobow Ogniotrwałych

dawniej **C. KULMIZ**

Towarzystwo z ograniczoną poręką.

Główna fabryka: Saarau pod Wrocławiem, założona w r. 1850.
Oddziały fabryk: Markt-Redwitz w Bawarii i Halbstadt
(Czechy).

Wyroby na wielokrotnych wystawach promiowane.

Ogniotrwałe wyroby wszelkiego rodzaju;
Cegły szamotowe i Dinasowe;
Cegły odporne na działanie kwasów;
Płyty i Rurki.

Roczna reprodukcja około 120 milionów kgr. formowanych
przedmiotów. — Robotników obecnie około 1500.

REPREZENTANT na Łódź i okolice:

B. Łoziński, Łódź—Pasaż Szulca 3,
Telefon 547. 2905/30

FABRYKA

BAMBUSOWO-KOSZYKARSKA
Walentego

Przybysza

w Łodzi, Widzewska 5,
(róg Średniej).

Telefon 22-13.

Nagrodzona wieloma medalami.

Specjalność: Kosze do fabryk.

Wyrabiam:

Meble bambusowe płaszczem kryte,
Meble bambusowe matą kryte,
Bambusowe etażerki,
Bambusowe stoły do kwiatów,
Bambusowe garnitarki dziecięce,
Bambusowe parawany,
Bambusowe ekrany,
Kosze do podróży,
Kosze do kieliszy,
Kosze do papieru, kosze walizowe,
Kosze do żywych kwiatów,
Kosze do robionych kwiatów,
Meble ogrodowe, mebelki dla lalek
Koszycki do bulek,
Kosze wszelkiego gatunku na ob-
stalniki gotowe dla pp. piekarzów
Fabryka na **Widzewskiej**
№ 5 przyjmuje wszelkie obsta-
lanki, z dokładnym wykończe-
niem, po możliwie najniższych
cenach. 1455

SUBIEKT

branży kolonialno-winnej, wła-
dający miejscowymi językami po-
trzebny zaraz do handlu win w
Zgierzu, W. J. Urbanowskiego.
4426

D. Feldbrill

Piotrkowska 167 tel. 14-61.

POLECA:

Stal angielską narzędziową
śruby różnego kalibru,

Tokarnie pociągowe,
Wiertarnie,

Narzędzia angielskie
Gwoździe,

Wagi dziesiętne.
Artykuły fabryczne.

Mieszkanie

od 2 do 5 pokoi, 2 kuchnie, po-
dłogi posadzkowe z elektrycznym
oświetleniem, z kłozetami, poko-
jami kąpielowymi i pod różne
sklepy zaraz lub od 1 sty-
cznia 1912 roku do wynajęcia.
Wiadomość St. Zarzewska 47-49
u Katza. 4062

Pokój z niszą

do wynajęcia zaraz.

Wiadomość: alica Andrzeja № 3
m. 5. 4440

Zagubiono paszport i portfel z 15
rublami na imię Jakóba Zomer-
felda, wydany z gm. Zychlin, pow.
katnowskiego, gab. warszawskiej.
Łaskawy znalazca zechce oddać
za wynagrodzeniem. Włodzimier-
ska № 30. 4450

GWIAZDKOWA tania Wyprzedaż!

Kołnierzy futrzanych, mufek, serdaków, żakietów
etc. oraz **kapeluszy i czapek.**

Kupującym od 10 rubli dodaje się czapeczkę **darmo.**

E. AJFER, Piotrkowska № 9. 4456

FOSFORYZOWANA
MĄCZKA MLECZNA
DLA DZIECI

Alpina

Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych. 3691

Ogólne Zebranie

Członków Towarzystwa „Wiedza“

odbędzie się w lokalu Towarzystwa „Zwolenników rozwoju fizycz-
nego“ (Nawrot № 23) w dniu 26 listopada (w niedzielę o godzinie
4-ej po południu).

PORZĄDEK DZIENNY:

- 1) Odczytanie protokołu z poprzedniego zebrania;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Wybór Członków Zarządu i Członków Towarzystwa. 4462

Towarzystwo Akcyjne

Rzeźni Miejskich w Rosji

WARSZAWA, Krakowskie Przedmieście № 5.

ŁÓDŹ, Rzeźnia Miejska.

poleca: 1) włosień tapiecerski, 2) krew saszona, 3) mączkę
mięsną, 4) **kupuje i sprzedaje skóry surowe, mo-
kre i suche.** 2150-20

PISARZ

S. WEINTRAUB ŁÓDŹ,
ul. Południowa № 6

pisze do różnych instytucyj rządo-
wych apelacje, prośby i t. p. 4460

Biuro nauczycielskie

„Probitas“

Przejazd 6. 4110-6-1

Dr. Jan Cadorski

Akuszerya,

choroby chirurg. i kobiece
przyjmuje do 10 r. 4-6 po poł.
Ul. Cegielniana 9 m. 4. 2671

D-r. Eugenia

Kerer-Gerszuni

CHOROBY KOBIECE.

Przyjmuje od 3-6 p. p. W nie-
dziele od 9-12 rano 2567
Piotrkowska 121. Tel. 18-07.

Dr. Mittelstaedt

Mikołajewska 67.

Przyjm.: od 8-9 1/2 rano i 5-6 1/2,
po poł. w niedzielę i święta tylko
rano od 7-10 r.

Ważne dla gospodyń.

Która z gospodyń
chce mieć doskona-
le wypieczone ciao-
sto, niech używa
proszku do piecze-
nia Engla. Proszek
do pieczenia Engla
podejmuje ciasto
lepiej niż drożdże
i zupełnie nieszkod-
liwy dla organi-
zmu. Sprzedaż
w paczkach po 5 i
10 kop. Proszek
Engla, Cukier wa-
niliowy, jak rów-
nież proszek pud-
dingowy można do-
stać we wszystkich
składach aptecz-
nych i sklepach ko-
lonialnych.

Wyroby firmy Engel i Co Riga.
Generalna reprezentacja
na Królestwo Polskie

M. I. Hiller,

Łódź, Piotrkowska 93.

•• Telef. № 18-49. •• 887

Ostrzeżenie. 4452

Niniejszem ostrzegam aby weksli
z mojem podpisem t. j. Fabiana
Olczyka na zlecenie Józefa Ry-
baka nikt nie kupował, gdyż tak-
kowe są sfałszowane i nieważ-
ne, albowiem ich nie podpisywa-
łem i nie wydawałem, a pogłoski
dochodzą, że takowe istnieją na
700 rb. **Fabian Olczyk.**

PAROWA P. ALNIA
i prasownia bielizny

Keilich i Golda

Łódź, ul. Wólczańska № 257,
Telefon 23-21.

Filja: ul. Główna № 53 róg
Widzewskiej.

Przyjmuje do prania i pra-
sowania wszelkiego rodzaju bie-
liznę: domową, restauracyjną i
hotelową oraz fryzjerską.

Specjalny oddział: pranie i
wykończenie firanek podług naj-
nowszej systemu.

Bezpłatne zabieranie i odsta-
wianie bielizny. 3707

Ostrzeżenie.

Znane jako **najlepsze i najpraktyczniejsze** patentowane gumki do obcasów

„**DERMATINE**” cieszące się ogólnym uznaniem, skłoniły konkurencję do wypuszczenia na rynek szarych gamek również z mosiężnymi gwiazdkami, ładując podobnych do dermatynowych.

Ostrzegając kupujących przed tem nieudolnym naśladownictwem, uprasza się bacznie zwracać uwagę, na znajdujący się na każdej gumce

№ 20100|3659 i napis

„**DERMATINE**”

Uwaga! Dermatine № 20100|3659

Uwaga! Dermatine № 20100|3659

Korzystajcie z okazji.

W magazynie **konfekcji damskiej** sprzedaje się

BLUZKI **HALKI**
MATINKI **SUKNIE**
SPÓDNICY
SZLAFROKI **SUKIENKI DZIECINNE**

W przeciągu 2 tygodni od 15 b. m. do 40% taniej z powodu wielkich zapasów.

G. ALTER, 68 Piotrkowska 68.

Korzystajcie z okazji.

Korzystajcie z okazji.

W firmie **Endweiss i Kott**

65 Piotrkowska 65 róg Benedykta

rozpocznie się od **środy** d. 15 b. m. doroczna kilkodniowa

WYPRZEDAŻ

różnych wysortowanych towarów po bajecznie niskich cenach.
O czem zawiadamia swoich Szanow. klientów.

4418

SVANTE ARRHENIUS

Profesor Uniwersytetu w Sztokholmie

Obraz wszechświata w dziejach ludzkości

Cena Rb. 2.—, w opr. Rb. 2.50

Serya II poprzednio wydanej książki

„Jak powstają Światy”

Cena Rb. 2.—, w opr. Rb. 2.50

„Obraz wszechświata w dziejach ludzkości”, jako uzupełnienie historyczne, jest niejako drugą częścią dzieła „Jak powstają światy”, tem więcej, że autor niejednokrotnie i tu podkreśla swe poglądy kosmogoniczne, które występują jasniej na tle odmiennych prób i usiłowań dawniejszych. Całej doniosłości odkryć i badań współczesnych pojąć niepodobna, jeśli nie przejrzyć zarazem dróg rozwoju, które do dzisiejszego stanu wiadomości doprowadziły. Kto zna tylko współczesny stan jakiej sprawy naukowej, ma tylko obraz bez perspektywy i głębi; dopiero historyczne poznanie nauk awypukła i pogłębia kontary, pozwala zrozumieć prawdziwy organizm wiedzy. Ta znajomość historycznego tła tem jest ważniejsza, im wyższe zagadnienie naukowe, im powszechniejsze zajęcie, które ono zawsze obudzało.

Nakładem księgarni Ludw. Fiszer w Łodzi
Warszawa—E. Wende i S-ka.

4396

Pracownia sukien damskich i kostyumów

M. WASILEWSKIEJ

Wólczańska 135 m. 10

II-ie piętro w oficynie.
Przyjmuje roboty i wykonywa takowe podług wymagań Sz. Klienteli. 4318

Dla robotników wielkie ustępstwo!!!

„Skóra angielska” na męskie i dziecięce ubrania jest niedozdarcia. Ostrzegamy, że „Lwia Skóra” jest lichem podrobieniem. Ilość 40 kop. Piotrkowska 128, m. 13. 4424

Pracownia Gorsetów

dawniej Mikołajowska 53

NATALII KĘDZIERSKIEJ

przyjmuje obstalunki i reperacje.

1575 Piotrkowska 115 m. 6.

Franciszek Glugla, Łódź,

Południowa 28.

Telefonu 817.

Największa Łódzka Elektryczna Fabryka palenia Kawy

„TRYUMF”

obdarzona na wystawach w kraju i zagranicą za **wyborowe kawy największymi nagrodami.**—Poleca swój olbrzymi wybór **palonych i surowych kaw** po cenach możliwie najniższych. Dla nerwowych i chorych na serce wysmienita **kawa bez kofeiny** w oryginalnym własnym opakowaniu

Hurtowy skład towarów kolonialnych.

Ządać wszędzie!!!

Ządać wszędzie!!!

Warszawska Konkurencya

Wielki Podarek Sezonowy

w Magazynie obuwia u **J. Gottlieba, Łódź, Zielona 5.**

Z wdzięczności—Klijenteli.

Każdy Klijent zostaje sfotografowany i dostaje 2 fotografie ślicznie wykonane **DARMO!**

Przy nadchodzącym sezonie zaopatrzę magazyn mój w wielki wybór różnego obuwia po następujących cenach:

Lakierowane buty	8.00	Damskie buciki lakier.	5.00
Szagrynowe	7.00	„ „ gemz.	4.50
Chrom z gemzą	7.50	„ „ chrom.	4.00
Kamasze męsk. lakier.	5.25	„ „ hamb.	3.50
„ „ gemz.	5.00	Pantofole lakier. sznur.	3.50
„ „ chrom.	4.75	„ kaloszkówki	3.00
Hamburskie	4.25	„ gemzowe	3.30

oraz wielki wybór kolorowego obuwia i dzieciennego po tanich cenach.

Polecam się łaskawej pamięci.

Z szacunkiem

4390

J. Gottlieb, Zielona 5.

Łódzkie Rzemieślnicze Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe

Nawrot 13.

Udziela pożyczek do rb. 600 i przyjmuje pieniądze na oszczędności i płaci:

na żądanie	4%
„ 3 miesiące	4½%
„ 6 „	5%
„ rok	6%

3579

„PROMIEN”

J. NAIMSKI i Z. KORYCKI 8295

Właściciel firmy inż. **Zygmunt Korycki**

Warszawa, Trębacka 2 (róg Kr. Predm.)

Wyłączne Przedstawicielstwo fabryk wyrabiających

Lampy Naftowo-Żarowe

„Kitson” (angielskie), „Royal” (czeskie), „Standart” i „Per-Se” (niemieckie).

Sila światła 160 do 1700 świec. Minimalne zużycie nafty. Nizkie ceny (od 40 rbl.) Do oświetlenia: ulic, podwórzy, sal fabrycznych, warsztatów, sklepów, restauracji i t. p. Cenniki ilustr. na żądanie bezpłatnie. Poszukiwani agenci i przedst.

PLACE

przy alcy Senatorskiej od Widzewskiej na nowej przedłużonej alcy Senatorskiej łącząc z Łęczycką i Rawską są na dobrych warunkach do sprzedania. Wiadomość w składzie drzewa p. Maksu Jakubowicza

al. Pańska № 92.

2793

„The Bio-Express” Zielona 2. Dzisiaj, jutro i pojutrze. — Niebywała sensacja!!! — Pierwszy raz w Łodzi cały zespół art. warszaw. teatru „Nowości” na ekranie w głośnej farsie p. t. **Skandal małżeński przy ulicy Marszałkowskiej w Warszawie!!!**

w wykonaniu artystów teatrów rządowych, z udziałem ulubieńców publiczności warszawskiej, panów: **Rapackiego, Krzewińskiego, Domosławskiego**, pań: **Bielskiej, Pawłowskiej, Mirskiej** i wiele innych. — Miejsca zajęcia: 1) Park i aleje (jazdowskie). 2) Na skatingu. 3) Na ulicy Szopena. 4) Na obiedzie w domu przy ulicy Marszałkowskiej. **Specjalne i jedyne zdjęcie dla „The Bio-Express” w Łodzi.** 701 3

Do pieców pokojowych
są **brykiety**
niezrównane!

Palą się wolno, tną się długo i trzymają ciepło jak żaden inny węgiel

Skład węgla i drzewa p. f. **„DRZEWO”**

Przejazd 21 i 80a. — Tel. 17-09 i 28-60.

Starszy Zgromadzenia Cechu Rzeźniczego zawiadamia pp. majstrów, że w niedzielę **6, 19 listopada r. b.** o godz. 1 p. p. odbędzie się

Zebranie nadzwyczajne

w lokalu własnym przy ulicy **Milsza № 46**, na które aprezjnie aprasza się o liczne przybycie. 3679

Wydawnictwa **GEBETHNERA i WOLFFA**
NOWOŚCI

Świat zwierząt Wydanie polskie pod redakcją prof. Jana Sosnowskiego. Barwne opisy życia i obyczajów zwierząt.

Świat zwierząt Obejmuje około 400-a stronice tekstu na pięknym kredowym papierze.

Świat zwierząt Zawierać będzie przeszło 500 illastracyi w tekście, fotografięi zdejmovanych z natury, oraz 13 rycin wielobarwnych na osobnych tablicach.

Świat zwierząt Wychodzi zeszytami 1, 10 i 20 każdego miesiąca. Każdy zeszyt obejmuje 2 arkusze druku z jedną tablicą kolorową.

CENA ZESZYTU w PRENUMERACIE: kop. 60.

Z PRZESYŁKĄ POCZTOWĄ: kop. 70.

Całość akonieczona będzie w grudniu r. b., poczem cena dzieła będzie podwyższona.

Dotąd wyszły cztery zeszyty.

Do nabycia we wszystkich księgarniach. 3627

Miękkie materyały na palta.

Od 1-go listopada b. r.

Angielskie materyały męskie

Wielki wybór na garnitury i palta po niżonych cenach

MATERYAŁY KRAJOWE FIRM:

Leonhardt, Woelker i Girhardt, K. Bartke, A. G. Borst, K. A. Moes

PO CENACH FABRYCZNYCH.

Skład sukna: **G. A. Restel i Ska** Piotrkowska 100.

Dla pań i panów.

Palacze znawcy

Zechcą spróbować

Nowo wypuszczone **PAPIEROSY**

„M U M M”

100 szt. 1 rb., 25 szt. 25 kop., 10 szt. 10 kop.

„P A N” 100 szt. 60 kop., 25 szt. 15 kop., 10 szt. 6 kop.

aby się przekonać o ich dobroci. 3379

T-wo A. Bogdanow i S-ka w Petersburgu

Dostać można we wszystkich sklepach tabacznycych i dystrybucyach.

Firma została nagrodzona na ostatniej wystawie **Medalem Złotym.**

Co pan widział zagranicą?

Gotowe ubiory męskie i uczniowskie, które jednak pod względem szyku i elegancyi kroju nie dorównują ubiorom firmy

Stanisława Nowaka

Piotrkowska 162 (róg Główniej).

Wielki wybór materyałów krajowych i zagranicznych. Robota solidna. Ceny konkurencyjne. 4348

Egzystująca od roku 1890,

Pierwsza Szkoła kroju i szycia **S. KRYŃSKIEJ** w Łodzi, Piotrkowska № 27,

niniejszem podaje do wiadomości, iż nowy kurs się rozpoczął i codziennie od 10—1 i 3—6 zapis nowych uczenic się odbywa. Długoletnia praktyka w tym zawodzie, jako też wielka liczba uczenic daje mi możność, że lokal swój szkolny powiększyłam i podług ostatnich wymagań higieny urządziłam. Metoda moja jest łatwa i zrozumiała, tak, że kończąca szkołę, gdzie wszystko pod moim osobistym kierunkiem się wykonywa, są w stanie jak dla siebie, tak i dla drugich skroić i wykończyć wszelkie stroje: jak suknie, bluzy, ubiory dziecinne i t. p. podług ostatniej mody. Kończące szkołę otrzymują dyplom, a na żądanie świadectwo cechowe. Przy szkole znajduje się wielki wybór manekinów różnych wielkości, modeli papierowych po cenach niskich. Filii żadnej nie posiadam. Od 1-go października są specjalne kursy wieczorne dla klasy robotniczej, po cenach niższych od normalnych

Z poważaniem

S. Kryńska.

8223